

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupciški in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede insarator naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.

Rokopisov na vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poština plačana v gotovini.

Univ. prof. dr. Ivan Žolger:

Quo vadimus?

V zadnjem času se množijo v našem tisku članki, ki so naperjeni proti francoskemu narodu. Tu čitamo, »da je francoska politika ravno tako sovražna Slovanom, kakor je bila nemška«, da je »francosko prijateljstvo le krinka za egoistično izkoriščanje naših duševnih in materialnih zakladov.«

V drugem članku čitamo, da so naši zavezniki posebno pa še »Francozi, ti naši oboževanci« ves čas, ko so se vršila mirovna pogajanja skupno z našimi zakletimi protivniki Italijani, brili norce iz nas Jugoslovenov. Uvideti moramo da nimamo na celem svetu niti enega resničnega prijatelja in da je treba, da se vsi slovanski narodi združijo. »In kadar se to zgodi, kadar bodo Slovani res ena sama velika družina razprostrajoč se od enega konca sveta do drugega, potem so nam lahko deveta briga Clemenceau, Tardieu, Lloyd George in še mnogi, mnogi drugi.«

In zopet v nekem članku čitamo, da je že dosti te »nesrečne ljubezni«, ki jo od Napoleonove Ilirije sem gojimo do Francije, in da sedaj, ko nismo več »nerazvit, kulturno nizko stoječ, ampak kulturno in nacionalno krepko razvit narod«, ni več časa, da »se ponižujemo«.

Predvsem je konstatirati, da biti pravičen v svoji sodbi napram drugim, posebno takim, ki nam ničesar ne dolgujejo, ni nobeno poniževanje, nego da je to le elementaren znak čisto priproste in ne še posebno razvite kulture.

Nepravilna in krivična je pa vsaka obsodba, ki iz celega kompleksa dejstevnega položaja, kakor ga od človeške volje neodvisni tok zgodovine od dne do dne ustvarja, izgraja posamezno činjenico, in le iz tega omejenega vidika izvaja svoje peremtorične konkluzije.

Drugo pa je, da nam gospod anonimni člankar, ki hoče zasnovati svojo brzokone imperijalistično politiko izključno le na združenje slovanskih narodov, žalibog ni povedal, kdaj da imamo to združenje pričakovati in kako si naj do tega zaželenega dne v burnem valovju časa vzdržimo svojo svobodo. Jaz se zelo bojim, da ta dan še ne napoči tako hitro. Ne glede nato, da se kakor gospod člankar sam poudarja,

Rusija in Poljska zaradi par stotisoč duš med seboj koljeta in da je par premogovnikov že vzrok težkim konfliktom med Čehi in Poljaki, je moja skrb in bojazen v tem oziru tem večja, če pomislim, da niti v naši ožji jugoslovnski družini ne moremo v temeljnih vprašanjih naše narodne in politične eksistence priti do sporazuma.

Kar se pa tiče prijateljev, jih bomo imeli, če smo zmožni one kulture, ki je predpostavka vsakega prijateljstva v privatnem kakor v mednarodnem življenju, če smo zmožni vpoštevati tudi težave in strike svojih prijateljev, če vemo kaj smemo in moremo od njih zahtevati, skratka, če nismo enostranski in vsled tega krivični v presoju nju svojega prijatelja.

Gotovo je, da je Tardieu za jadransko vprašanje predlagal rešitev, ki jo noben Jugosloven ne more odobravati in ki jo je tudi naša mirovna delegacija odklonila. Ali ta činjenica nas še nikakor ne opravičuje, zavesti naš narod v mišljenje in naziranje, ki je neutemeljeno, za francoski narod krivično in žaljivo in ki nas mora pred velikim svetom, ki delo francoskih državljanov na mirovni konferenci v prilog Jugoslovenov prav dobro pozna, spraviti v glas moralne defektnosti.

Da se takemu počenjanju zastavi jez, hočem ugotoviti nekatere činjenice, ne da branim Tardieuja. — tega on in francoski narod ne potrebuje — ampak da obvarujem naš lasten narod moralnih in političnih izgub, ki mu iz take površne in enostranske presoje pretijo.

V to svrhu konstatiram, da ako bi nam francoski delegati in eksperti (Clemenceau, Tardieu, La Roche, Aubert, de Lanux, de Martonne, Hauman i. dr.) na mirovni konferenci ne bili šli povsod in brez pridržka na roko, potem bi — da govorim samo o slovenskih mejah — sedaj v Mariboru ne vibrala naša zastava, potem bi Prekmurčani ječali pod madžarskim terorjem, potem bi bili Koroško brez pridržka izgubili.

Kar se Koroške tiče, je Vrhovni Svet kot zadnja najvišja instanca mirovne konference dne 21. maja 1919 definitivno sklenil, da tvorijo Karavanke mejo. Le s pomočjo Clemenceauja in Tardieuja

je mogla naša delegacija doseči revizijo tega sklepa in le vstrajnosti francoskih delegatov se imamo zahvaljevati, da je Vrhovni Svet potom novih in vsled naših intervencij vedno revidiranih sklepov (26. 30. maja, 4., 8., 18. in 23. junija) stopoma prišel do rešitve, ki je slednjič vžela v mirovno pogodbo. Dne 2. junija je Clemenceau, ko so vse mogoče intervencije naše delegacije bile ostale brezuspešne, na lastno roko eliminiral iz pogodbenega teksta, ki bi se naj izročil tega dne Avstrijcem, določbe o Koroški da se na ta način ne ustvari nespremenljiv položaj glede Koroške.

Tardieu je pa kot predsednik teritorialne komisije, ki je imela razne sklepe Vrhovnega Saveta formulirati, te sklepe parkrat »zasukal« v naš prilog, tako da je prišel v osebne konflikte s predstavniki drugih velesil.

Francozi so se glede Koroške postavili popolnoma na naše stališče in so bili edini, ki se niso dali impresionirati po Milesovem poročilu. Ako niso mogli prodreti, temu ni vzrok »brezbriznost« ali da »so brili norce iz Jugoslovenov«, ampak ker so ostali osamljeni.

Tudi Prekmurje nam je bilo v prvotnih sklepih teritorialne komisije in Vrhovnega Saveta (12. maja 1919) popolnoma odročeno. In tudi tukaj se nam je posrečilo najprej Francoze prepričati o upravičenosti naše zahteve. In šele, ko so se Francozi zavzeli za našo tezo, smo mogli ob njihovi aktivni in vstrajni pomoči pridobiti tudi Amerikance, ki so oponirali iz geografskih oziror (Mura), in potem tudi Angleže in Japonce.

Stajersko pa, ki je, kakor znano, v zadnjem hipu tik pred podpisom pogodbe prišla v najhujšo nevarnost, sta nam dobesedno rešila Clemenceau in Tardieu.

Novi italijanski delegat, minister Tittoni, hotel svoj prvi nastop markirati z uspehom v prilog Avstrije, je v Savetu, ko ni bilo več Wilsona v Parizu in ko je bila Stajerska meja že davno kot absolutna fikcija in nedvomna točka ugotovljena, stavil predlog, ki je pomenjal za nas gotovo izgubo Dravske doline z Mariborom in Pohorjem, zapadnih Slovenskih Goric in Apačke kotline.

Clemenceau je bil edini, ki se je z vso svojo zgovornostjo uprl proti predlogu, ali ker je ostal sam je predlog prodril, in teritorialna komisija je dobila nalog, da sklep

redigira in vrine v pogodben tekst. In zopet je bil Tardieu tisti, ki je s svojo požrtvovalnostjo in lojalnostjo napram nam in s svojo spretnostjo in svojim pogumom odvrnil skrajno nevarnost, ki nam je pretela. S tako vneto je zastopal v komisiji naše stališče, da je komisija v svojem poročilu izjavila, da zahtevane formulacije ne more izvršiti ter je stavila po moji sugestiji take protipredloge, da je na prihodnji seji Vrhovnega Saveta Tittoni po hudem osebnem spopadu s Tardieuom, kateremu je očital, da je sklep Saveta vedoma eskamotiral (dénouer), bil prisiljen svoj predlog umakniti.

To so le nekatera fakta izmed mnogih drugih, ki jasno kažejo, da so na mirovni konferenci Francozi in ravno oni z vso odkritosrčnostjo ter uspešno podpirali naše težnje in da so nasprotne trditve neutemeljene, vzrastle iz nepoučenosti

ki je pa baš za publicista, ki piše o mednarodni politiki, najhujša ter za narod naravnost pogubonsna napaka.

Taka fakta pa moramo, ako hočemo biti res kulture in razsodni narod, pri splošni presoji tudi tedaj upoštevati, ako bi posamezni čin kazal drugo lice. To tem bolj, ker je za vsakega, ki položaj pozna, jasno, da Tardieu svojega predloga nikakor ni »iz sovraštva« do Jugoslovenov stavil. Kakor mnogim drugim, je tudi Tardieuju šlo za to: najti neki izhod iz zagate, v katero je vse jadransko vprašanje spravil londonski pakt, ki ga je pa — in tega bi posebno gospod člankar, ki hoče našo politiko izključno zasnovati na slovansko vzajemnost ne smel pozabiti — žalibog podpisala tudi Rusija.

V Ljubljani, dne 30. majnika leta 1921.

Pierre Nolay, Paris:

La Frontière Yougoslave en Carinthie.

Les Yougoslaves, et particulièrement le Slovènes sont anxieux de savoir quel sera leur voisin à la frontière Nord: sera-ce l'Autrichien ou le Prussien?

Politiquement et économiquement la question est grave: mais si on la considère au point de vue stratégique, elle prend un caractère fort inquiétant.

La voisine actuelle de la Yougoslavie est la République d'Autriche, à qui le traité de Saint-Germain ne laisse guère que six millions d'habitants et une armée à peu près inexistante. Mais si l'Allemagne arrivait à se substituer à elle, le jeune Royaume des Serbes, Croates et Slovènes se trouverait en face de 80 millions d'hommes auxquels la révolution et le socialisme n'ont rien enlevé de l'esprit militariste et pangermaniste qu'incarnent von der Goltz, Hindenburg et, tout particulièrement, Ludendorff.

La frontière naturelle austro-yougoslave en Carinthie est la Drave, tandis que la frontière ethnographique se déplace à une distance de 20 à 30 kilomètres au Nord de cette rivière qui stratégiquement sera appelée à jouer le rôle principal.

En Styrie, la Yougoslavie a obtenu, à quelques exceptions près, frontières ethnologiques qui lui

permettent de défendre la vallée de la Drave et la ville de Maribor, du sommet des collines situées au Nord de la Drave. Le territoire situé à l'Est de Maribor peut être protégé, de la rive méridionale de la Mure, dans les Slovenske gorice. Une seule direction tactique s'offre à de gros effectifs partant d'Autriche: c'est celle de Graz — Maribor — Zagreb. Une seule voie ferrée double (celle de Graz — Maribor — Celje) mène en Styrie. A l'ouest de Maribor, le terrain ne permet pas de développement de forces militaires bien importantes, faute de communications au Nord et au Sud. Il serait facile d'arrêter une invasion dirigée vers la Styrie, d'abord sur les hauteurs du Nord de la Drave, ensuite le long de la rivière, ou, au Sud, sur les mamelons de Pohorje.

A l'Est de Maribor, la ligne stratégique coïncide d'abord avec la Mure, et, après avoir passé les Slovenske gorice, suit le cours de la Drave.

Le but d'une armée ennemie partant de Graz ne pourrait être que de gagner Zagreb, qui se trouve en ligne directe à 120 kilomètres seulement. Mais la multiplicité des points défensifs entre Maribor et Zagreb rendrait la tâche de l'ennemi très difficile.

Alfonz Daudet:

20

Tartarin na planinah

Roman.

Prevedel dr. Ivo Šorli.

— Naj bo, kakor hoče, prijatelj, pravi, ampak to mi le še povejte: kako si razlagate pa te strašne nesreče... recimo tisto na Wetterhornu?...

— Odslej je preteklo že šestnajst let, gospod Tartarin, in družbe takrat še ni bilo! — Toda na Wetterhornu je zasulo dva vodnika s turisti vred šele lani! Kaj pravite na to?...

— Da je bilo treba, strejla božja! Da je bilo treba hribolazce spet privabiti!... Anglež ne mara gorá, kjer si nikoli nihče malo glave ne razbije... Wetterhorn je že dlje časa nekaj hiral; po tej nesrečici so dohodki takoj spet poskočili!...

— In tista dva vodnika?...

— Se počutita prav tako dobro, kakor njuni potniki. Treba je bilo samo, da za pol leta izginejo kam čez mejo... Tako reklama je res malo draga, toda Družba je dovolj bogata, da si lahko privoščijo tudi kaj takega... — Čujte, Gonzaga!...

Tartarin je vstal in položil roko Bompardu na rame.

— Vi ne bi hoteli, da se mi dogodi kaka nesreča — čó, kaj ne, da ne?... Prav! Potem mi odgovorite, kakor se spodobi poštenemu

človeku!... Vi sami veste, da so moje sposobnosti za hribolazce le srednje vrste...

— Pej celo zelo srednje vrste!...

— Pa se vam zdi, da bi lahko vseeno poskušal priti na Jungfrau?... Brez prevelikih nevarnosti seveda!...

— Zato bi vtaknil glavo v ogenj, gospod Tartarin!... Treba je samo, da se lahko zanesete na vodnika!

— In če se mi v glavi zvrti?

— Zaprete oči.

— Če se mi spodrsne?

— Kar naj se!... Stvar je kakor v teatru, kar samo gre in brez vsake nevarnosti!...

— O, če bi vas človek imel zmerom pri sebi! Če bi vas slišal to večkrat povedati!... Dajte, prijatelj — ne branite se in pojdi kar vi z menoj!...

Kdo bi bil rajši od Bomparda? Magari! Toda do konca sezone ima te Peruance na grbi... In ko se njegov prijatelj začudi, da se je odločil, sprejeti to nizko službo podrejenega človeka, mirno odgovori:

— Kaj hočete, gospod Tartarin? To vse je že v pogodbi!... Družba nas lahko porabi kakor se ji zdi!...

In že našteva na prste, v koga vse se je bil v teh treh letih že izpremenil: v vodnika po gorenjem delu dežele, v trobentača na planinski rog, v starega lovca na srnjake, v bivšega vojščaka Karla X., v protestantskega pastora v hribih!...

— Pej vendar ne?! osupel vzklikne Tartarin.

Oni pa miren, kakor vedno:

— Pej dà! Ko potujete po nemški Švici, zagledate včasih prav na vrhu kake vrato: lomne višine pastora, ki govori pod milim nebom na kaki skali ali kar na kakem štoru, ki mu je za prižnico. Nekaj planšarjev in sirarjev s svojimi usnatimi čepicami v rokah in nekaj žensk v noši dotičnega kantona ga obdaja v slikovitih skupinah. Pokrajina mora biti seveda lepa: pašniki vsi zeleni ali pravkar pokošeni, slapovi da padajo do ceste, črede s težkimi zvoncei da pozvnanjajo po hribu od vrha do tal. Vse to kajpak preseneti, napravi vtisk! Škoda samo, da so vsi ti vodniki, pastirji, kurirji in hotelirji sami nastavljeni Družbi. Oni tudi edini vedo, kako je reč pravzaprav izvedena, a seveda ne bodo pravili, ker bi tako pregnali nje, od katerih žive.

Planincu je vse to kar sapo zaprlo. Ves trd je in samo nemo gleda, a to je pri njem vedno znamenje, da je njegova osuplost dosegla svoj višek. A čeprav na dnu srca še malo dvomi, da bi bilo vse res, kar je povedal Bompard, se čuti, kar se tiče nameravane ture, vendar potolaženega in pomirjenega; in njun pogovor postane v prijetnih spominih na Taraskon in razne smešne dogodbe iz časov, ko sta bila oba še mlajša, kmalu vesel in živahen.

— Kar se tiče pej škercov, so mi enega lepega napravili tudi na Rigi-Kulmu, naenkrat vzklikne Tartarin. — Pomislite, da so mi davi... In tu pove, kako je našel tisto pismo, nalepljeno na svojem ogledalu, in ga z navdušenjem ponovi. »Prokleti Francozi!... Neumna šala, kaj ne?«

— Hm... človek res ne ve... Mogoče dà, mogoče ne... skomizgne Bompard, ki se mu reč očividno zdi bolj resna nego Tartarinu. Zato tudi vpraša, ali ni imel kakšnega spora s kom na Rigi, ali ni rekel morda katere preveč!...

Hm, pa prav katero preveč! Ali se človeku sploh posreči, da bi z vsemi temi Angleži in Nemci samo usta odprl. Saj so mutasti kakor krapi!

Ko pa reč bolj premisli, se spomni, da je bil razdražil in še pošteno razdražil nekega kozaka Mi... Milanova.

— Manilova, popravi Bompard.

— Vi ga poznate?... Med nama: zdi se mi, da sem se temu Manilovu zameril zaradi neke mlade Rusinje!...

— Dà radi Sonje, zamišljeno zamrmra Bompard.

— Kaj tudi njo da poznate? O prijatelj, kakšen biserek je to dekle! Tako ljubka je: rebičica je, da bi človek!...

Par contre la frontière de la Yougoslavie en Carinthie est d'aspect tout différent. Elle est actuellement formée par le remarquable rempart naturel des Karavankes, et ce serait là une aide puissante pour la Yougoslavie; s'il lui était possible de mobiliser assez vite des troupes suffisantes.

La seule base d'opération possible serait la plaine de Lioubliana (Laibach) que dessert seule voie ferrée, celle de Belgrade — Zagreb — Lioubliana, celle de Karlovac — Lioubliana ne pouvant compter que partiellement, les deux voies se rejoignant à Sisak. C'est là le seul moyen d'effectuer rapidement des transports de troupes, de matériel et de vivres, tous les autres tracés projetés étant à peine commencés.

La défense de ce territoire Nord-Ouest, le plus reculé du Royaume, présente d'énormes difficultés, provenant surtout de la difficulté de concentration de troupes.

A ce point de vue, les Allemands sont beaucoup plus favorisés que les Yougoslaves. Trois voies ferrées relient l'intérieur de l'Autriche et de l'Allemagne aux bassins de la Drave et de Celovec (Klagenfurt) et facilitent le rassemblement des effectifs qu'ils voudraient y envoyer: la ligne Bruck s. Mur — Labud (Lavamünd), celle de Selztal — Celovec (Klagenfurt) et celle de Salzburg — Beljak (Villach). Par les deux premiers la Carinthie communique avec l'Autriche et la troisième (par Tures ou Tauern) établit avec l'Allemagne un contact immédiat.

Les Germaniques possèdent, en outre, dans le bassin de Celovec (Klagenfurt), deux voies ferrées locales, Beljak — Pliberk (Villach — Bleiberg) et Beljak — St. Vid (Villach — St. Veit), toutes deux excellentes.

De Beljak à Labud (Lavamünd) la vallée de la Drave, y compris le bassin de Celovec, se prête fort bien à une importante concentration de forces. De belles chaussées mènent de là, aux Karavankes, par Zelezná kaplja (Eisenkappel) et par Jezersko à Kranj (Krainburg), de Celovec par Borovlje (Ferlach) vers Ljubelj (Loibl) et vers Kranj, de Beljak par Podkoren — Jesenice (Assling): tout cela converge vers l'embranchement principal yougoslave: Lioubliana.

Les Allemands, on peut s'y attendre, prendront vite pied sur les Karavankes avec des forces bien supérieures aux forces yougoslaves menaçant en même temps Lioubliana, centre de la Slovénie, à 50 km des Karavankes, et la partie Nord-Ouest du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, car il faut compter ici sur la supériorité de la technique allemande autant que sur l'abondance des voies ferrées dont l'ennemi pourrait disposer.

L'objectif d'une armée manœuvrant de Carinthie contre la Yougoslavie, ne peut être que la ville de Lioubliana.

Or, au Nord, il n'y a plus aucune ligne de soutien. Il suffirait

donc aux Tudesques de forcer les retranchements yougoslaves pour s'emparer de Lioubliana. Ce premier succès leur donnerait les clefs de l'Adriatique.

Ce court exposé fera comprendre facilement l'importance considérable qu'a, pour la Yougoslavie, la Carinthie, en cas de rattachement de l'Autriche au Reich allemand.

Les besoins vitaux du royaume des S. H. S. exigent un redressement de la frontière carintho-carinthienne, afin d'empêcher toute concentration de forces militaires à Beljak (Villach) et dans la vallée de la Drave. Et cela ne pourrait avoir lieu au cas où la Drave et la Sočina formeraient la frontière stratégique. Dès que cette juste rectification sera obtenue, il sera impossible aux Germaniques de masser de nombreux combattants dans le bas fond de Celovec (Klagenfurt): ils devraient alors concentrer leurs forces dans les vallées de la Mure ou de l'Enns. Il est inutile d'ajouter que la possession du bassin de Celovec correspondrait mieux encore avec les intérêts de la Yougoslavie.

L'Italie gagnerait aussi à soutenir ce point de vue et à soutenir ses alliés, les Yougoslaves, qui couvrent son flanc droit septentrional en le défendant contre les Germaniques. Il importe de faire remarquer aussi que le bassin de Celovec, devenu yougoslave, constituerait pour l'Italie un péril moins grand que s'il restait au mains des Tudesques. Par rapport à l'Etat des S. H. S. le bassin de Celovec occupe une position excentrique. Pour cela, et faute à de bonnes voies de communication avec les principaux centres du Royaume, la Yougoslavie ne saurait l'utiliser contre l'Italie. Du reste pas un général de l'armée du Prince Alexandre ne consentirait à amener des troupes dans les défils de Trbiž (Tarvis) ou de Pontebba avec, en face au Sud, un terrain uni et par trop accessible.

Il importe de noter que l'Italie, dans ces provinces septentrionales, dispose d'un si vaste réseau de voies ferrées (auquel s'ajoutent le chemin de fer de Kanal et la future ligne de Prédil) qu'elle aurait vite neutralisé, dans la direction de Trbiž (Tarvis), toute velléité d'agression venant de la vallée de la Drave.

La Yougoslavie a d'habiles diplomates chargés de veiller à la sauvegarde de ses intérêts. Parmi ses anciens alliés de la guerre, plusieurs nations de l'Entente mettent encore son avenir dans leurs calculs politiques. Les uns comme les autres ont le devoir de ne pas laisser courir de péril au Royaume aux trois noms. Sa situation en Carinthie ne doit être indifférente à personne en Occident. La paix est faite, mais l'alliance continue. Il reste toujours en Europe deux partis; comme aux jours sombres, les vainqueurs de 1918 restent solidaires les uns des autres.

skim in na bolnih poljih francoskih z neskončno ljubeznijo in hvaležnostjo Sepetalo Tvoje ime, ko je slišalo po zgodovinski prisegi dne 13. aprila 1918. Ves narod, ki ti je dolžan zahvale za Tvoje ogromno delo, in v prvi vrsti mi bojevniki, ki si nam svežili, krepčali in podžigali duha, ne smemo in ne damo dopustiti, da bi bilo uničeno cvetoče polje naše svobode. Tvoje delo kliče nam in potomcem, da naj bomo na straži in mi vemo, da bo dobro z nami, ako boš še dolgo, dolgo med nami. Nazdar!

Po vseh teh pozdravih so sledili burni aplavzi, vmes pa so bučale orgle in zbor je pel stare češke korale.

Pisatelj Jirasek se je zahvalil globoko ganjen za te pozdrave. Njegove besede je množica stoje poslušala.

Slišal sem tu toliko laskavega priznanja za svoje delo, vidim tako krasen in iskren izraz spoštovanja, da ne najdem besedi, da bi izrazil svojo radost in hvaležnost. Počastili ste me in jaz, ne smatram to za narejeno skromnost, čutim, da tega ne zaslužim. Delal sem vse, kar mi je ukazovala ljubezen do naroda in domovine. V naših bojih sem bil le tambor, ki je budil in klical na stražo in alarmiral vse proti našemu davnemu trdemu sovražniku, ki je zatiral naš narod. Sem srečen, da sem bil slišán. Zahvaljujem se vam vsem, ki ste mi prišli izraziti svoje spoštovanje.

(Nato se je jubilat zahvalil predvsem našemu velikemu osvoboditelju, za njegov pozdrav, ki mu ostane drag spomin.) Naša pisateljska družina me je pozdravila v osebi svojih starejšine. Pri tem se spominjam zaslug naših mrtvih in živih pisateljev za naš boj, posebno Norude, Svato-pluka Čeha. Svačka in Hejduka, ki so bili glasniki češkega in slovanskega duha in budili odpor proti našim nasprotnikom. Govorilo se je tudi o izjavi pisateljev l. 1917, ki so odločno spregovorili v važnem trenutku. To je njih zaslug. Začetnik te izjave je bil Jaroslav Kvapil, jaz sem bil le navaden pomočnik tudi takrat, ko mi je bila dana čast, da sem javno prečital izjavo naših poslancev, ki jo je s prilego sprejel ves narod. Tega zgodovinskega dne je odmevalo krasno geslo: »Zvestoba za zvestobo« in je napolnilo z radostjo vse tu prisotne brate Srbe, Hrvate in Slovence, ter nam potrdilo našo bratovsko ljubezen. Danes sem čul tu pozdrav ljubljenskih jugoslovenskih bratov. — Slišal sem tu tudi pozdrav iz drage Slovačije. Pred leti sem videl Slovaško v tujih verigah, v krajih, kjer se je pred stoletji razlegal bojni krik Čehov in Slovakov, borečih se proti skupnemu sovražniku. Zdaj je Slovaška svobodna in združena z nami in tako ostane vključ vsem sporom in večno ostanejo besede, ki jih je pred 50 leti izrekel Miroslav Hurban: »Mi smo vaši, vi ste naši.«

In sedaj, dragi bojevniki in pesniki legionarski, kako naj se vam zahvalim za pozdrav, ki ste mi ga prinesli od naših legij, ki so nam izbojevale našo samostojnost? Dovolite, da se spominam na to, s kakim navdušenjem in pogosto s strahom, ki mi ni dal spati, sem spremljal vaš junaki boj. Doživljal sem veliko srečo, dočkal sem osvoboditve svojega naroda, in zdaj naj na koncu svojega življenja s korenjskim izrazim svojo globoko željo:

Da bi to, na kar smo v nedavni krasni preteklosti v teh prostorih prisegli, da bi ta naš skupni ideal ostal nam vsem in vsem vrstam našega naroda tudi v bodočnosti, da bi nad vsemi spori strank in nad vsem bil nam blagor naše republike, da bi šla naša mlada generacija za tem idealom, da bi rastle iz velikih misli naše zgodovine, da bi se varovali zmot in krepili našo izbojevano samostojnost na podlagi zdravega češkega duha, na podlagi demokratizma in socialne pravičnosti.

Zadonela je himna »Kje dom je moj«, vse je hitelo k jubilatovi loži, da mu stisne roko v pozdrav. Med velikimi ovacijami se je pisatelj Jirasek odpeljal pozdravljan na ulici od neštete množice Dr. I. L.

da so stališča obeh skupin tako različna, da v tem vprašanju ne bo prišlo do sporazuma. V parlamentarnih krogih se trdi, da nameravajo radikali po sprejetju ustave in ostavki Pašića spopadati svoje vrste z drugimi strankami in tako ojačati svoj vpliv na državno politiko. Radikali smatrajo, da je sedanji politični položaj zanje slab in ravno v tem leži vzrok nezadovoljnosti v lastnem klubu. Iz radikalnih krogov se čuje, da hočejo imeti zase vsa najvažnejša mesta ministrstva. Z demokratične strani se zopet zatrjuje, da bo v tem slučaju nastala doba popolnoma samostojne orijentacije.

== Klerikali iščejo stike. Iz Beograda poročajo: V parlamentarnih krogih se vedno znova pojavlja vest, da vodijo klerikali tajna pogajanja z radikali glede ustanovitve nove koalicije. Nekateri klerikali demantirajo to vest in trde, da nočejo sodelovati z radikali nego da hočejo iskati stike z drugimi opozicijskimi strankami. Klerikali pravijo, da nikakor ne mislijo sodelovati v vladi, če se sprejme »staka ustava«, kakor je ona, o kateri se sedaj razpravlja v konstituenti.

== Pomočnik ministra zunanjih del. Naš poslanik v Bernu, Milutin Jovanović, pride koncem tedna v Beograd. Kakor se govori, bo postal pomočnik ministra za zunanje stvari.

== Muslimanska organizacija namerava revidirati svoj program. Iz Beograda poročajo: Kakor se govori v dobro poučenih političnih krogih namerava Jugoslovenska muslimanska organizacija takoj, ko se sprejme ustava, revidirati svoj program na docela novi bazi. Muslimani ne nameravajo ustvariti kakve verske stranke, marveč samo stranko, ki bo odgovarjala socialnim in ekonomskim zahtevam sedanjega časa.

== Bolgarski notranji minister v Beogradu. Beograd, 31. maja. Včeraj je bolgarski notranji minister Dimitrov na svojem povratku iz Prage na Bolgarsko obiskal Beograd. Obiskal je bolgarskega poslanika, s katerim je potem ob 16. skupno posetil ministrskega predsednika Pašića in se z njim nad eno uro razgovarjal. Politični kro-

gi trdijo, da ima prihod bolgarskega notranjega ministra, namen, da bi pridobil Pašića za čim ožjo prijateljsko politiko med kraljevino Srbijo, Hrvatijo in Slovenijo in Bolgarsko. Pravijo, da je ministrski predsednik Nikola Pašić odgovoril Dimitrovu, ko je nastopil za prijateljske vezi z Bolgarijo, da proti temu nima ničesar, samo naj bi Bolgarska izvršila mirovno pogodbo in se pokazala za lojalno sosedo, kateri je mogoče zaupati. Minister Dimitrov ostane v Beogradu dva dneva.

== Razkol med fašisti. Razna znamenja kažejo vedno bolj, da se bliža med fašisti v Italiji popoln razkol. Kakor znano, je izjavil Mussolini, organizator fašizma, nekemu rimskemu poročevalcu, da se fašisti ne udeležijo tvoritve poslanske zbornice, ker je italijanski fašizem izjavil že ob svoji ustanovitvi, da je njegova tendenca republikanska. Najnovejša Mussolinijeva izjava je izjavila v fašistovski pokretu mnogo robotanja. V očigled temu je Mussolini naslovil na fašiste, posebno na one, ki so pristopili v zadnjem času in ki jih on imenuje rekrute, apel, v katerem pravi, da je treba odkrite besede. Onim, ki so vsled njegove izjave presenečeni, kliče v spomin program iz zgodovino fašizma, omenja ustanovno sejo italijanskega fašizma v Milanu leta 1919, v kateri je on izjavil, da je fašistovska tendenca republikanska in da bi se v slučaju izbiranja med monarhistično in republikansko obliko moral izreči fašizem za republiko. Zaključuje, da logično sedaj ni mogoče odstopiti od tega programa in da mu bo v tem programu gotovo sledila večina fašistov. Po drugi strani pa je znano, v kaki smeri so vodile razne fašistovske organizacije po raznih italijanskih mestih dosedanjí boj. Znano je, da so v tem boju zahtevali vzklike: »Živel kralj!« Tega razpoloženja so tudi fašisti Julijske Benečije. Javljajo se že krize v posameznih fašistovskih zvezah, n. pr. v napolitanski. V Neaplju so razni člani poslali političnemu tajniku Zveze izjavo, v kateri podajajo svojo demisijsko, povdarjajoč z ozirom na Mussolinijev izjavo, da se bodo protivili vsaki izpremembi sedanjega režima.

Pismo iz Prage.

Koncem maja

Poletno zasedanje parlamenta se je sicer pričelo ali pravzaprav samo formalno. Dne 19. m. se je vršila seja, ali ker še ni bilo popolnega sporazuma med delovnimi češkimi strankami, se je dolocila prihodnja seja na dan 31. t. m. Na to, v glavnem po prizadevanju »petke« pri prezidentu Masaryku, se je končno doseglo, da prične to zasedanje za sporazum strank glede delovnega programa in glede bodoče vlade. Program obsega v glavnem razne davke, prehranjevalno vprašanje, kontrolo državnih financ in vsega državnega gospodarstva potom parlamenta in izven parlamentarne instance. Uresničenje te kontrole bo uspeh narodne demokratije, katere se je že zdavnaj trudila za ustanovitev kontrolne komisije in komisijske za kontrolo državnega dolga. Se važnejši je pojav, ki pomeni velik napredek, to je, da so se socialni demokrati in agrarci sprijaznili z mislijo o kooperaciji z nemškimi strankami in da priznavajo, da ob sedanji situaciji ni možna druga vlada nego koncentracijska. Vidi se nujnost koalicijske vlade, za sestavo katere so se bili lanski poizkusi izjavili, ne gre pa za sestavo parlamentarnega kabineta takoj sedaj, marveč se izvrši najbrže šele jeseni. V zunanji politiki je za nas pomirljiva vest, da se ne bodo izvajale

sankcije, vendar pa nam zunanja situacija provzroča skrbi. Na sru nam leži usoda Gornje Slezijske, glede katere ne moremo biti brezbržni, v kolikor se tiče premoga. Z velikim zanimanjem spremljamo zunanje ministra dr. Beneša v London, odkoder se vrne sredi junija. Svrha njegovega potovanja je deloma izvedba njegovega predloga za izpremembo pravil Zveze narodov ali tudi izvršitev desekvestracijskih vprašanj. Naravno, da potasni angleškim in francoskim državnikom stališče Českoslovaške k aktualnim mednarodnim vprašanjem, zlasti v vprašanju Gornje Slezijske. Z nič manjšim zanimanjem ali s še večjo udeležbo sledimo bivanju predsednika Masaryka na Capri, čeprav ni njegova svrha politična, marveč zgolj zdravstvena. Na milijone čeških duš želi, da bi se vrnil popolnoma zdrav in svez iz svojega bivanja v »mnozemstvu«. Pa še na drugo stran je bila obrnjena naša pozornost, to je na pot naših Sokolov in Sokolice k teknam v Lillo na Francoskem. Naše nade, da bodo tam častno zastopali Českoslovaško ime, so se izpolnile, kajti zmagali so na vsej črti, pridobivši od 560 možnih točk 551, to je 98%, in so tako znova prispevali k utrditvi naših prijateljskih stikov s Francozi. Ko so se vračali, so bili povsodi z navdušenjem sprejeti.

Neodrešena domovina.

— Kastav, ostanek Istre, je slovensko sprejel jugoslovensko vojsko. Pišejo nam od tam: Na Rešnjega Telesa dan je prišel med nas Spasitelj. Zgodaj jutraj se je začel stari Kastav — grad izpreminjati. Nikjer več italijanske trobojnice, zdaj tu, zdaj tam se je pojavljala jugoslovenska zastava, katero so naši ljudje poljubljali, ko so jo izvešali. Zvoki glasbe: »Giovinezza!« Italijanski vojski se odpravljajo. Zadnja njihova koračnica je fašistovski izzivanje. Izzivanje ni vselej pogum, dostikrat zakriva samo strah. Zbirajo se Kastavci in njihovi gostje od tam preko meje. Na stotine belih angeljčkov prihiti iz grajskih vrat, svobodno nam obetajo zastavice v rokah naših malih otrok. Divna slika, ki ti izvabi solze. Zbirajo se pevec, nastopi Sokol, prihaja župnik Košir in blagoslovi novo zastavo, ki se bo odselej vila sredi nas. Pevec zapoje in zastava plava v krišku v majsko jutro. Gremo naproti osvoboditeljem. Zagrmi topi, množica vzvalovi... Jugoslavija prihaja. Repot avtomobila, navdušen pozdrav, pred odrom izstopi polkovnik Kalafatović in spremstvo. Mala Jerkica Jelušičeva pozdravlja s pesmijo v kastavskem narečju. Nobeno oko ni ostalo suho. Pristopi Istranka v žalni obleki, neodrešenka — joče in ne more do besede... Kalafatović poljubi obe Istranki na čelo, to je poljub, ki obeta, da se izbrlje v bodočnosti naše solze. Dr. Franjo Jelušič pozdravi imenom kastavske občine. Za njim govori imenom naroda profesor Anton Mučalo. Polkovnik Kalafatović slika težko stanje, v katerem smo morali podpisati s solzami v očeh nesrečno rapalsko pogodbo, pozdravlja narod, zahvaljuje se mu na krasnem sprejemu in vzpodbuja nade na srečno bodočnost našega mladega poletnega naroda. Pevec zapoje »Bože pravde«, vojski korakajo skozi slavalok. Kastav je jugoslovenski! Povsod slovensko čustvo, svoboda se seli v pomirjena srca. V veliki okrašen dvorani je bilo

skupno bratsko kosilo. Komaj se družba seznanila in razgovori, elektrizirani vse nenadna vest: »General Majster prihaja!« Pojavil se visoka, vitka postava, zablisne po dvorani dvoje temnih očel in preko strogega vojaškega kakor iz bron izklesanega lica huckne prijazen nasmeh. Pozdravljen naš narodni junak! Sledi govor za govorom, polno ganotja in srčnih solz. Majstru na čast je zapel oktet večno lepe Hubadove narodne pesmi. Dr. Cukarjeva hčerka je deklamirala pesem, ki jo je muko-trpni Istri izpel idealni Katalinič-Jeretov. Med tem so odkorakali stražni voji ob klicanju in pozdravljanju in z velikim spremstvom naroda v obsejna sela, kjer se je rajanje nadaljevalo. Kraljevič Marko je razpel svoje sote ob novi granici. Jao si ga onome, koji ju kao neprijatelj naš kuša preći! Kastav, ti siva kula na robu Liburnije, ne pozabi nikdar, da mora v tibi prvem za plapolati ona sveta plamenica, ki bo oznanjevala svobodo dozdej še zarobljenim našim bratom!

— V Istri so dobili Jugoslovenci leta 1911 pri takratnih volitvah v dunajski parlament na istem področju, na katerem so se sedaj vršile volitve, okoli 21.200 glasov, Italijani pa okoli 17.500 in socialisti okoli 4500. Pri sedanjih volitvah je dobila jugoslovenska narodna stranka 11.215 glasov, torej 10.000 manj nego pred desetimi leti, Italijani pa okoli 33.800, torej za 16 tisoč 300 več nego leta 1913. Število socialističnih glasov se je povečalo za 2900. Ker je pri sedanjih volitvah za italijanske stranke glasovalo samo nekoliko stotin naših volilcev, prisiljenih v to, je jasno, kako velikemu številu naših volilcev je bila onemogočena udeležba pri volitvah.

Jiraskova sedemdesetletnica.

V oni zgodovinski Smetanovi dvorani v praškem Obecnem domu, kjer je dne 13. aprila l. 1918. čital Alois Jirasek prisego češkega naroda, ki je v njegovih besedah izražal svojo neomajno voljo, da vztraja zvesto do konca v svojem boju za samostojnost češkoslovaškega naroda, so se 22. maja t. l. zbrali predstavitelji češke države in narodne misli, da proslave Jiraskovo sedemdesetletnico. Prišel je tudi jubilat, da sprejme njih pozdrave in izrazi svoje misli v prijateljskem krogu. Pisatelj, pesnik in kulturni delavec, ki so l. 1917. podpisali znani poziv (150 po številu), iz katerega je nastala češka in jugoslovenska majniška deklaracija, so imeli posebne seдеže. S tem je dobila slavnost svoj pomen: izraziti je hotela, da bodi pisatelj duševni vodja naroda, ki ga vodi v borbi z notranjimi in zunanji sovražniki k vedno višjim ciljem samozvesti, prosvete in svobode.

Pisatelj Jirasek je sedel v posebni loži in je bil takoj v začetku burno pozdravljen od tisočglave množice, ki je polnila dvorano.

Slavnost je otvoril kancler dr. Šramal, ki je opozarjal na zgodovinski dan 13. aprila. Nato je prečital pozdravno pismo prezidenta Masaryka, ki je ravno kar odhajal na jug, da si na otoku Capri okrepi svoje zdravje. Pismo se glasi:

Mojster Jirasek! Gospodje! Pred odhodom pošiljam zadnji pozdrav vam češkim in slovanskim pisateljem. Sem v duhu z vami in pridružujem se vam kot eden iz vas, kot pisatelj in žurnalist, pri obnovitvi vaše slavnostne obljube narodu. Vam, mojster Jirasek, izražam za Vašo odločnost, s katero ste v nevarni dobi provzročili pisateljsko izjavo, opetovano svojo iskreno zahvalo. T. G. Masaryk.

Na to je govoril senior čeških pisateljev Antal Stašek, ki je povdarjal velike zasluęe pisatelja Jiraska za češko literaturo in zgodovino. Jirasek je postal ljubljeneč naroda, ker mu je odkrival v svojih

delih njegovo preteklost in ga vzgajal s svojimi deli za veliki trenutek, ki se je približal s svetovno vojno.

Predsednik poslanske zbornice Fr. Tomašek je na to izrazil pisatelju zahvalo v imenu poslancev. Češki narod je imel svojega Palackega, ki mu je napisal zgodovino, a moral je imeti tudi Jiraska, ki je to zgodovino napisal v povestih in romanih in jo je tako pokazal narodu v najdostojnejši obliki. Njegovi spisi so dajali narodu vero v zmago, v boju »Proti vsem« je vzdržal narod do konca. Njegovi voljaki so na vseh frontah šli v boj za ideal, ki so ga poznali iz Jiraskovih knjig. Pa ne le preteklost, tudi bodočnost bo črpala iz Jiraskovih povesti težkih nauk, da se ne bodo ponovili teži časi »Teme«.

Nato je govoril prof. M. Murko v imenu Jugoslovenov. V zgodovinskih trenutkih smo se našli vedno v bratskem spoznanju; izjava čeških pisateljev l. 1917. je imela tudi za nas Jugoslovane svoj pomen. Pozdravlja slavljence v imenu Jugoslovenov, ki so si prevedli nekaj njegovih del na svoj jezik in mu kliče: Živio Alois Jirasek!

V imenu Slovakov je govoril dr. Vavro Šrobár, znani vodja slovaškega naroda v zadnji dobi. L. 1918. se niso mogli priti Slovaki na praške slavnosti, danes žive s Čehi v skupni državi Jiraskovo delo je odmevalo tudi na Slovaškem, saj se tam dogaja eden najlepših Jiraskovih romanov »Bratstvo«, ki popljuje zadnje odmeve husitskih vojn. Jirasek je bil glasnik češkoslovaškega jedinstva, njegova misel je zmogala; zato mu ostane svetel spomin med narodom.

V imenu češkoslovaških legionarjev je govoril pesnik, mladi podpolkovnik Rudolf Medek, ki je bil eden glavnih duševnih vodij češkoslovaške sibirske armade:

Mojster! Sto tisoč češkoslovaških vojakov v tujini, veliko svetovno bratstvo, je na razsežnih planjavah Rusije in v prale-sovih Sibiriji, pod jasnim solncem Italijan-

Politične vesti.

— Poraženi Radičevci. V ponedeljek se je vršila v Zagrebu glavna skupščina hrvaško - slovanskega gospodarskega društva, na katero je tudi St. Radič dovedel svoje ljudi. Med zborovalci je vladala velika napetost, kako bode izpadlo glasovanje, ker se je splošno domnevalo, da bodo Radičevci v Zvezi z zajedničarji in frankovci zmagali. Zborovanje je bilo mestoma zelo burno, ker so Radičevci skušali terorizirati skupščinarje. Po izvednem glasovanju se je pokazalo, kako že seljaki sami obsojajo harlekinade Radiča, kajti rezultat je bil za njega in njegove pristaje naravnost porazen. Za zaupnico sedanjemu odboru je glasovalo 906, proti pa samo 358 oseb. Še predno je bil razglašen izid glasovanja, so se Radičevci odstranili, kar je cela zbornica vzela z velikim navdušenjem in ploskanjem na znanje. Kmalu nato se je pojavil v diplom. loži sabornice ban dr. Tomljenović, kateremu so zbrani zborovalci priredili burne in prisrčne ovacije. Ban je moral iti v sabornico in je v kratkem nagovoru pozdravil zbrane skupščinarje. — Za predsednika gospodarskega društva je bil ponovno izvoljen Miroslav grof Kulmer. — Tako so zavedni hrvaški seljaki pokazali kljub nesprotnemu pritisku, da obsojajo Radičevovo brezglavo in nerensno demagogijo, da se jim že odpirajo oči in da ne bo dolgo, ko bodo za vselej obrnili Radiča hrbet. — Stipku pa je bila to dobra lekcijska, ki so jo bo gotovo za dolgo časa zapomnili.

— Konferenca radi agrarne reforme v Južni Srbiji. Iz Beograda poročajo: Dr. Laza Marković in Lj. Jovanović sta imela 30. maja sestanek z Milanom Pribičevićem in Srdjanom Budisavljevićem, na katerem se je razpravljalo o agrarnem vprašanju v Južni Srbiji. Pogajanja so se vršila dalje časa, a ni so dovedla do nikakega pozitivnega rezultata. Takoj spočetka se je videlo,

Telefonska in brzojavna poročila.

OB VESNIČEVEM GROBU.

— d Beograd, 31. maja. Na brzojavko, v kateri je francoski ministrijski predsednik Briand izrazil ministru predsedniku Nikoli Pašiću svoje sožalje povodom smrti našega pariškega poslanika dr. Milenka Vesniča, je odgovoril ministrijski predsednik Pašić z nastopno brzojavko: »V imenu kraljevske vlade in v svojem imenu se zahvaljujem vaši ekscelenci za tople izraze sožalja v bolesi, ki nas je zadela s smrtjo našega odličnega predstavnika v Parizu dr. M. Vesniča, ki je najbolje razumel s svojim delom, pokazati iskreno ljubezen vsega našega naroda napram velikemu in plemenitemu francoskemu narodu.«

— d Beograd, 31. maja. Povodom smrti našega poslanika v Parizu dr. Milenka Vesniča je prejel ministrijski predsednik Nikola Pašić od češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša nastopno brzojavko: »Ob prihodu v Pariz sem dožal za strašno izgubo, ki je zadela vladu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev s smrtjo njenega glavnega predstavnika v Parizu. Zaradi uslug, ki jih je storil slovanstvu, bo njegova smrt povzročila enodušno žalost češkoslovaškega naroda.«

— d Pariz, 30. maja. Danes je mnogo odličnih oseb obiskalo in izkazalo čast mrtvemu dr. Vesniču. Zvečer so se vršili strogo intimno verski obredi, pri katerih je bila navzoča samo družina dr. Vesniča in osebje poslanstva. Nato se je truplo preneslo v rusko cerkev, kjer je bilo položeno na katafalk. Vsa cerkev je bila črno drapirana in pripravljen za službo božjo, ki se bo vršila jutri ob 10. dopoldne, med katero bodo izkazale mrtvemu trupu čast čete pariške garnizije.

— d London, 31. maja. Angleško časopisje posveča pokojnemu dr. Vesniču lepe nekrologe. »Times« opisuje njegovo politično in diplomatsko delovanje in ga nazivlje ustanovnika male entente, ki bo ostal Angliji dobro v spominu, kot eden najspodobnejših, če ne najspodobnejših balkanskih diplomatov. »Daily Telegraph« piše: Dr. Vesnič je bil ena izmed najbolj markantnih osebnosti v diplomatskih krogih. Zaveznikom je za vojne napravil obilno uslug. »Morning Post« piše: Dr. Vesnič je bil prijatelj entente in je užival popolno zaupanje svojih rojakov, na katere je imel silen vpliv. Igral je veliko vlogo v mednarodnem življenju v Parizu in silno ga je zanimala zgodovina mednarodnega prava. Pokojnik je vse svoje sile zastavljal v to, da bi ustvaril čim tesnejše vezi med entento in svojo državo. »Daily Chronicle« ugotavlja, da je dr. Vesnič igral velikansko vlogo v političnem življenju Srbije in da ga bodo londonski in washingtonski diplomati še dolgo ohranili v spominu in ga cenili vsled njegovih velikih zmožnosti in zaslug.

PLEBISCIT NA ŠTAJERSKEM 3. JULIJA.

— d Gradec, 31. maja. V današnji popoldanski seji štajerskega deželnega zbora so se mogli odločiti o vprašanju izpremembe dne 7. aprila soglasno odobrenega predloga, po katerem bi se izvršilo glasovanje za priključitev k Nemčiji dne 29. maja sočasno s glasovanjem na Salzburškem. Sklep deželnega zbora z dne 7. aprila se ni mogel izvesti, ker je bilo ljudsko glasovanje na Salzburškem nekaj časa dvomljivo in ker so obstajale še druge ovire. V današnji seji je stavil deželni svetnik dr. Hübler v imenu velenemskih poslancev deželne zbornice predlog, naj se določi termin za ljudsko glasovanje na 3. julij, ako se do tedaj ne izvede glasovanje po vsej državi. Razpis in priprave za glasovanje naj izvede avtonomna deželna vlada (ne deželna vlada kot zvezna oblast), glasovanje samo pa glasovalni odsek, sestavljen iz zastopnikov vseh strank. Ko je dr. Hübler svoj predlog utemeljil je izjavil namestnik deželnega glavarja dr. Ahner, da se smatra krščansko-socialna stranka s sklepom deželnega zbora od 7. aprila vezano, in da bo vsled tega glasovala za predlog. Zastopnik svobodniške kmetijske zveze je nato izjavil, da se tudi njegova stranka strinja s predlogom. Deželni svetnik Machold je izjavil, da stoji socialno-demokratski deželnozborni klub na stališču zveznih zakonov, ki ne predvideva glasovanja po deželah. Socialno-demokratska stranka, ki je pokazala toliko volje za brezpogojno priključitev k Nemčiji, meni, da predlagani sklep za glasovanje za priključitev k Nemčiji ni koristen in da ga tudi ne bo pospešil. Zato ne bo glasovala za predlog. Ako se predlog sprejme, se socialna demokracija glasovanju ne bo odtegnila. Na to je bil predlog dr. Hüblerja sprejet z glasovi velenemcev, kmetijske zveze in krščanskih socialcev. (Dolgotrajno odobravanje pri velenemskih in poslancih kmetijske zveze.) Nato je bila seja zaključena.

DA BI PRIŠLO DO SPORAZUMA Z JUGOSLAVIJO.

— d Pariz, 30. maja. »Temps« piše v uvodniku o odnosih med Francijo in Italijo. Med drugim pravi, da očitajo nasprotiki Francije, da se hoče iz Pariza vladati vsa Evropa. To je popolnoma napačno umevanje francoskih namenov. Francija želi, da bi vsak narod evropskega kontinenta zavzel eno mesto, ki mu po pravici pripada.

Prosila je le Italijo naj se zave lastnih potreb, da bi prišlo do sporazuma z Jugoslavijo, pospešila ustanovitev male entente, kakor tudi da bi nastopila proti plebiscitnemu gibanju v Avstriji. Vsako od teh podjetij je Italija sama odobrila in vsako je v enem ali drugem oziru dobro za Italijo kakor za Francijo. Članek poudarja končno, da želi Francija Evropi le miru, da bi vsakdo imel samo to, do česar ima pravico, kar velja zlasti za novonastale države, ki so poklicane za velike naloge. Tudi Nemci bodo, ako so pametni, razumeli, da bi zanje ne bilo dobro, ako bi anektirali Avstrijo in poskusili prekoračiti Alpe.

SEJA VRHOVNEGA SVETA.

— Berlin, 31. maja. Pariški »Petit Journal« poroča, da se snide vrhovni svet prve dni v juniju v Boulognu, kamor so že dospeli diplomatski agenti. Vrhovni svet se bo pečal s tekočimi vprašanji antantne politike.

DR. BENEŠ V PARIZU.

— d Pariz, 30. maja. Ministrijski predsednik Briand je danes dopoldne sprejel češkoslovaškega ministra za zunanje posle dr. Beneša.

IZ DEŽELE ANARHIJE.

Zopet krvava nedelja.

— Firenze, 31. maja. Zopet je strašno divjala fašistovska besnost na Toskanskem. V Montecatini je bil ustreljen komunist Cosimini. Pri Sv. Križu je bila napadena orožniška patrulja. Več ranjenih. V Tiberski dolini je bil ustreljen fašist Baccellini. Pri Razzici je prišlo do hudega spopada med fašisti in komunisti. Več težko ranjenih. V Carrari so se stekli anarhisti in fašisti. Delavska zbornica je proglasila splošno stavko. V Pasinjanu je zdravnik Grisi, ki je socialist, v prepiru pretepel nekega kmečkega človeka. Grisi je prijel in ubil. V Treminatu so se pretepali socialisti in fašisti. Več mrtvih in ranjenih. Prišlo je nato 200 fašistov v Treminatu in zažgalo vse kolonske hiše. Slično je bilo še na raznih drugih krajih. Tako je bila nedelja 29. t. m. zopet krvava.

— Imola, 31. maja. Fašisti so udrli v sedež socialistov in tam vse razbili. Prišlo je do velikega spopada. Več ranjenih in mrtvih. Pokale so tudi bombe.

— Bologna, 31. maja. Ubit je bil 21letni Giorgio Tinti, najbrž vsled vmešavanja v poulične spore ponoči med fašisti in socialisti. Pri Vercelli so napadli komunisti z revolverji večji oddelek fašistov. Dva sta bila ubita, mnogo ranjenih.

— d Rim, 30. maja. V bližini Sirakuz je prišlo do spopada med fašisti in socialisti, pri čemer so bili štirje socialisti ubiti.

— d Rim, 30. maja. Odločitev glede stavke državnih namestencev je bila odgodena. Vrše se nadaljna pogajanja.

VPRAŠANJE GORNJE ŠLEZIJE.

— d Pariz, 30. maja. Posvetovanja med državnimi pisarnitna v Parizu in Londonu o ureditvi gorenje-slezijskega vprašanja se nadaljujejo. Angleška vlada je izjavila, da odobrava sestavo izvedencev, ki pa bi moral po njenem naziranju delovati v Gorenji Šleziji sami. Ta odsek bi moral biti tudi priznan od vrhovnega sveta, ki mora v to svrhu imeti še ta teden sejo. Pozneje bi imel vrhovni svet drugo sejo, da bi sklepal o odredbah po ugotovitvi izvedencev.

UREDITEV GORNJE-SLEZIJSKEGA VPRAŠANJA.

— d Berlin, 31. maja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona: Kakor se doznava iz diplomatskega vira, sta v sobotni seji poslaniškega sveta predlagala angleški in italijanski poslanik naj se v nemških in poljskih okrajih Gornje Šlezije vzpostavi red z regularnimi nemškimi oziroma poljskimi četami. Zastopnik francoske vlade je ugovarjal, da je vsled popustitve Korfantija taka odredba nepotrebna. Nato se je vprašalo pri medzavezniški komisiji, ali je mnenja, da je izvedba angleškega in italijanskega predloga na vsak način potrebna. Poslaniški svet je sklenil, ustvariti med nemškim in poljskim pasom nevtralnno ozemlje. Angleški zastopnik je nadalje stavil francoski vladni zahteve, naj se vrhovni svet sestane v sredo. Briand je to odklonil, ker hoče odgoditi v petek parlament za 10 dni. Tekom tega roka bo stavil nov predlog. Kakor poroča »Oeuvre«, se v Parizu pripravljajo popustiti Angležem ter sklicati konferenco za soboto.

VSTAJA V GORNJI ŠLEZIJI.

— d Varšava, 31. maja. Po zadnjih poročilih iz Gornje Šlezije so Nemci ponoči od 28. na 29. maj napadli Poljake na treh krajih. Vsi napadi so bili odbiti. Dne 30. maja so se napadi nadaljevali.

AMERIŠKO-FRANCOSKA SVEČANOST.

— d Pariz, 31. maja. Na pokopališču se je vršila svečana zadušnica za padle ameriške vojake. Na grobove ameriških vojakov so bili položeni številni venci. Svečanosti je prisostvovalo več francoskih generalov kakor tudi francoske čete.

Predsednik republike je poslal k svečanosti svojega zastopnika. Po zadušnici je ameriški pastor izrazil zahvalo Zedinjenih držav francoskemu narodu in francoski vladi za veliko čast, ki sta jo izkazala ameriškim vojakom. Drugi govornik Wallan je naglašal v svojem govoru duh požrtvovalnosti padlih vojakov v boju za civilizacijo, ker so umrli, da bi drugi živeli. General Allan, poveljnik ameriških čet ob Renu, je izjavil, da bo slavnost povzročila tradicionalno ljubezen in spoštovanje Zedinjenih držav napram prebivalstvu Francije in da bo napravila prijateljske zveze med obema velikima republikama še tesnejše. Maršal Petain je v imenu vse Francije pozdravil ameriške vojake, ki so dali v vojni svoje življenje, da bi postalo ljudstvo boljše.

BRIAND O NEMČIJI.

— d Pariz, 30. maja. Pri včerajšnji seji senata je opozarjal ministrijski predsednik Briand na postopanje Francije v londonski konferenci in izjavil, da bi prišlo do spora, ako bi napravil gesto, o kateri so govorili. Sočasno nemška vlada se drži vseh svojih obveznosti. Vsemu svetu hočem nuditi vtis popolne lojalnosti in dobre volje. Dosegli smo že začudenje. Razoroževanje uspešno napreduje. Kar se tiče sankcij, bodo mogle biti šele tedaj ukinitvene, ko bo pokazala Nemčija nedvoumno dokaze svoje dobre volje. Upam na njeno dobro voljo, toda njeni dokazi še niso jasni. V nadaljnjem poteku se je povzel Briand zopet besedo in razkladal, da je treba poizkusiti, vzpostaviti odnose z Nemčijo, da si bil ta veliki narod prežet z militarizmom. Ako Nemčija zadosti svojim dolžnostim se bosta francoski in nemški narod lahko sporazumela. Ako pa

bo v Nemčiji prevladal militaristični duh, se ne bo mogla razviti demokratična Nemčija. Francija je na bojnih poljih prelila preveč krvi, da bi se mogli zopet izpostavljati enakim preizkušnjam. To je življenski problem, ki ga Francija nikdar ne izgubi izpred oči.

LIKVIDACIJA AVSTRO-OGRSKE BANKE.

— d Dunaj, 30. maja. Danes so se pričela meritorna pogajanja likvidatorjev Avstro-ogrske banke z zastopniki nacionalnih držav o modalitetah likvidacije banke. Posvetovanja bodo trajala prejkone ves teden.

STAVKA AVSTRIJSKIH ZDRAVNIKOV.

— d Dunaj, 31. maja. Danes popoldne se je vršila napovedana peturna demonstracijska stavka avstrijskih zdravnikov. Istočasno se je vršilo v dvorani glasnega društva zborovanje no sprejeto predlagane resolucije. Gozdravnikov, na katerem so bile soglasovniki so poudarjali izrečno enodušnost vseh zdravnikov v neomajni volji, doseči izpolnitev svojih zahtev. Državna zveza zdravnikov je bila pooblašena, da vodi skrb za rešitev zdravniških zahtev. Med demonstracijsko stavko zdravnikov so odpadle vse ordinacije, samo v bolnišnicah in porodniški kliniki se je vršila zasilna služba za neodložljive smrtnonevarne slučaje.

Z VSEH KONCEV SVETA.

— d London, 31. maja. Včeraj se je odpeljal japonski prestolonaslednik iz Anglije na krovu japonske vojne ladje »Katori«. Namenjen je v Francijo. Pred odhodom se je poslovil od angleškega naroda s posebno poslanico in se zahvalil za gostoljubnost, ki jo je vžival v Angliji.

— d Pariz, 31. maja. Danes dopoldne se odprli kongres narodnih železničarjev. Boje se, da pride do hudih spopadov z reformisti in komunisti.

Iz ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 31. maja. Današnja seja konstituantne se je pričela ob 9.30. Po odobrenju zapisnika zadnje seje je zbornica prešla na dnevni red. V imenu zemljoradniškega kluba je izjavil posl. Juraj Vrsalović, da stoji na stališču, da morajo biti vsi naši zakoni jasno stilizirani, ker se s tem onemogoči možnost dvomnosti. Čl. 42. in 43. nista dovolj jasna. Nadalje je odgovarjal posl. Jurju Demetroviću ter pobijal njegova izvajanja glede Dalmacije. Zahteval je, naj se tretji oddelek ustave vrne ustavnemu odseku z nekaterimi izpremembami vred.

Komunist Života Milojković je v svojem govoru nato izjavil, da sodi, da je bil 3. oddelek sprejet v ustavo pod pritiskom opozicije. Nato je kritikoval ta oddelek in polemiziral s

predgovorniki. Govoril je o industrijsko-gospodarski krizi ter kritikoval poslovanje ministra za promet. Narodni socialist Ivan Deržić je kritikoval v svojem govoru 3. oddelek in ves ustavni načrt ter je izjavil, da so gotovi paragrafi ustave uvrščeni brez vsake sistema. Glede dr. Gosarja je izjavil, da je v svojem govoru razvijal katoliški komunizem. Glasoval proti. Radikalec dr. Momčilo Ivanić je v svojem govoru nato zlasti kritikoval zemljoradnike ter je izjavil, da tretji oddelek ne rešuje agrarnega vprašanja. Odškodnina mora biti upravičena. Radikalec Aleksa Žulević je odgovarjal na razne opazke predgovornikov in se je izjavil za ustavo. Seja se je končala ob 13.30 ter se nadaljevala ob 16.

Svinčen rudnik v Mežici v angleški posesti.

Včeraj smo poročali, da je družba Bleiberg Bergwerks-Union v Celovcu prodala svoj svinčni rudnik v Mežici neki angleški družbi. Danes smo dobili iz Mežice s strani angleške družbe ta-le dopis, ki ga priobčujemo:

»Lord Cozens-Hardy, član angleške gosposke zbornice, in gosp. Morning, znameniti angleški rudarski nadsvetnik, dva izmed članov upravnega sveta angleške delniške družbe »Central European Mines Ltd.«, kateri so prodani tukajšnji rudnik, bivata že od petka v Mežici. V nedeljo zvečer sta dala diner in povabila nanj vse višje državne in rudniške uradnike. Udeležilo se ga je 40 oseb. Ob tej priliki je govoril lord Cozens-Hardy sledeče in sicer v dobri slovenščini: »Gospodje! Zelo žal mi je, da ne poznam dobro Vašega jezika in ga ne znam pravilno govoriti. Pa vendar upam, da mi oprostite. V nekem merikanskem restavrantu, kjer je igral vsak dan pianist glasovir, je bil na steni napis: »Prosimo ne streljajte na pianista, on stori, kar more.« Prav isto prosim tudi jaz za se. Rad sem tukaj, ker me veseli slovensko ljudstvo bližje spoznati. Poznam vašo zgodovino. Poznam vašo kulturo. Znam so mi vaši dolgoletni boji za svobodo. Zda ste si priborili svobodo. Angleška akcijska družba je kupila tukajšnji rudnik, in zdaj so vse akcije v

angleških rokah. Sekvester je bil postavljen le začasno in preneha glasom mirovne pogodbe. Vsak čas pričakujem brzojavke iz Beograda, ki sekvester prekliche. Čast mi je, da pri tej priložnosti kratko povdarim naš program. Nimamo političnih ciljev. Ne bomo klicali angleškan ne tujih delavcev, ampak pustili vse pri starem brez spremembe. Ne bomo trpeli protidržavne agitacije in politične propagande. Če se sklene pogodba, se isti ne sme razdreti in se ne sme smatrati kot kos papirja. — Anglež izpolni, kar obljubi in pričakuje, da tudi drugi storijo isto. Upeljati hočemo najmodernejše materialne metode in stroje. Skrbeli bomo za vse potrebno tehnično in finančno pomoč. Pri tem pa potrebujemo vsega resnega sodelovanja, da bo podjetje tudi vam v korist. Srečni ste tukaj v Jugoslaviji, katero je narava bogato obdarila. Lepa bodočnost se vam obeta, pa tudi velika odgovornost. Pravičnost naj bo podlaga, dobra uprava, ne pa korupcija v skupnem delovanju za blagor dežele. Pri tem morete vsi pomagati, kmetje, delavci in uradniki, da bo srečna domovina, katero tako ljubite, da boste vredni svobode, ki ste si jo priborili. Gospodje, bratje, v to vam kličem »Dobro srečo«. Živela Meziška dolina! Živela Slovenija! Živela Jugoslavija!«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. junija 1921.

— Izpopolnitev deželne vlade za Slovenijo. Svoječasno smo že zabeležili, da prevzame sedanjí poverjenik za socialno skrbstvo

Adolf Ribnikar poverjenstvo za notranja dela in da pride na njegovo mesto kot zaupnik radikalne stranke dr. Niko Zupanič. Po poročilih iz Beograda se ta sprememba izvrši že v nekaj dneh. V deželni vladi bodo zastopane Samo-stojna kmetijska stranka po treh, demokratska stranka po dveh in srbska radikalna stranka po enem zaupniku. Predsednika Baltiča je smatrati kot uradnika za nevtrala.

Neresnična vest. Glasilo narodno-socialne stranke trdi,

da je demokratska stranka v zadevi konstituiranja občinskega odbora ljubljanskega vodila tudi pogajanja s klerikalno stranko. Kolikor smo informirani, je ta trditve brez vsake podlage. Demokratska stranka ni bila in ni v nobenih stikih s

klerikalci, kamoli, da bi se s njimi pogajala.

— Iz seje deželne vlade z dne 30. maja 1921. Navzoči so prvič poleg dosedanjih članov vlade tudi podpredsednik deželne vlade Dobnik, poverjenik za kmetijstvo Demšar in poverjenik za javna dela Jamnik. Mestnim občinam Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj se dovoli pobiranje občinskih doklad, naklad in nekaterih drugih občinskih davščin. Naredbe se objavijo v Uradnem listu. Vse agende ura-da za zaščito beguncev preidejo s 1. junijem t. l. na poverjenstvo za socialno skrb. Redne begunske podpore se ukinejo s 30. junijem t. l., izvzemši podpore, ki se plačujejo dobrodelnim zavodom za oskrbo begunskih sirot in hiralcev. — Računska praktikanta Viktor Nachtigall in Josip Janežič pri knjigovodstvu deželne vlade se imenujeta za računsko asistenta v

enajstem čin. razredu. — Strokovni učitelj Josip Priol se imenuje za definitivnega strokovnega učitelja v devetem čin. razredu. Pri poverjenstvu za uk in bogočastje se imenujeta v enajstem čin. razredu strojni podoficir Josip Bajc in orožniški narednik Valentin Flis. — Ivan Mikuš se imenuje za definitivnega ravnatelja deželne banke. — Ker je novimenovalni ravnatelj zdravilišča v Rogaški Slatini na svoje mesto resigniral, se bo ravnateljsko mesto na podlagi prejšnjega razpisa oddalo v prihodnji seji deželne vlade.

— SPD. in hotel pri Sv. Janezu. Prešli smo to-le: Gospod urednik! Navdušen hribolazec, vdan sem »z dušo in telom« Slov. plan. društvu, ki vrši dano si nalogo z veliko vpeno in nedosežno požrtvovalnostjo posamihi odhnikov! Kamorkoli pridem, bodisi v Kamniško Bistrico, bodisi na Golico, ako prestopim prag »Zlatorog« ali ravno prevzetega Sv. Janeza, povsod sem sprejet takoj ljubeznjivo in priščno, da se kar ne morem ločiti od postrežljivosti in prijaznih gostiteljev. Izborna je bila ideja, da je društvo prevzelo hotel Sv. Janez! Spominjam se časa, ko nisem smel prestopiti praga to krasno opremljene hiše. V srce me je bolelo, da gospodarijo tu tuje. Oni se ti porogljivo režijo, ako naročiš kaj v domačem jeziku. Vrata so bila domačinom zaprta. In zdaj gospodari tam naša preskrbna, vsevidna Marica, ki ti oskrbi s pomočjo drobne brzopete Zofke v trenutku kotiche, da se čutiš v njem, kakor bi bil doma. In zdaj se ti prikaže vedno se smehljajoči Korečan, a takoj za njim prijazno uslužni Ogorelec, ki oba s tresočim srcem motita tvoje obličje. Sije li iz njega zadovoljstvo ali razjarjenost. Padem čez oboja s polnim košem slave in hvale o Janezu in Zlatorogu, o Golici in Bistrici. Da bi bil le to opustiti! Druga dne me napade stanovski tovariš z besedami: »Ali si tudi ti šel med veržnike, da obiskuješ hotel Sv. Janez, 200 kron moraš plačati dnevno za penzijo. Kdo pa to zmoro?« Premišljal sem besede tovariša, ki navadno ne zabavlja in našel sem, da njegova ogorčenost ni neutemeljena, vendar pa se nisem vdal, ker sem, kakor rečeno, vdan Slov. planskememu društvu z dušo in telom. Mislil sem si: Vsi povisujemo svoje tarife, samo »Slov. plan. društvo« jih ne sme nič! — Gospod urednik! Kadar prideva prihodnjič zopet v bližino Sv. Janeza, se vsedeva navzile vsemu v prijazni kotiche, pohvaliva Marico in Zofko in pa, ako imava srečo, tudi še Korečana in Ogorelca, a druga dne ne pojdeva na cesto, da ne padeva v roke kakemu stanovskemu tovarisu. Zdravil! — Dr. P. Dež. — V Orgeljah nad Kamniško Bistrico, na dan sv. Božidara.

— Na vrhniški železnici vozita s 1. junijem t. l. razven običajnih osebnih vlakov ob nedeljah in praznikih še dva izletniška vlaka in sicer odhata: Vlak 2708 iz Vrhnike ob 20.40 in prihaja v Ljubljano ob 21.15. Vlak 2707 odhaja iz Ljubljane ob 22.10 in prihaja na Vrhniko 22.45.

— Zblijšanje ljubljanskih cest s novim parnim valjarjem se je že pričelo. Ta valjar je bil sicer od mestne občine že med vojno dobo naročen, toda trdka ga je doposlala stoprav po večkratnih urgencah in je bil zdaj, naravno, tudi tem dražji, je pa kaj dober instrument za naš čestni material. Do zdaj je dovršeno delo v Komenskega ulici, na Radekega in deloma Resljevi cesti. Trg Tabor dobiva novo izpremenljivo lice. Tam se prostor za Sokolski dom ureja in planira. Dreve v starem razpadnem parku pred cerkvijo S. J. se je večinoma že odstranilo. Na ostalem svetu se je pričelo po čilanih Sokola I. in najetih delavcih odkopavanje zemlje, gramoza i. dr. Da bo dobil ta del mesta v bližnjem času znatno olesavo z novim parkom in telovadnim domom, se uma samo po sebi. Do zdaj pa je stari park in prazni svet Tabora predstavljal od vojne sem le navadno »gmajno«, katere je sicer škoda, da se ob vzhodni in severni strani ni zazidala, radi česar pa olesava mesta ni nič zgubila, ker se bo sedaj na drug način namoestila. — Stavbena materiala je dovolj na razpolago.

— Pokončevanje hroščev po šolski mladini. Ker je v. š. svet naročil šolskim vodstvom, da se šolska mladina pouči o škodljivosti hroščev in sodeluje pri pokončevanju s potrebno vpeno, so šolski otroci po raznih šolskih okoliših pokončali in nabrali na stotine starih mernikov hroščev ki so objedali sadno in drugo dreve.

— Mlade volkove sta utela 27. t. m. lovška čuvaja kneza Auersperga Lackner in Schaffer v Glazu pri Kočevju. Staro volkuljo sta ustrelila, mladička pa prinesla žive v mesto. Mladikova je šest. (3 samci, 3 samice.) Stari so približno 4 tedne, še sami jedo. »Odbor za pokončevanje volkov v Kočevskem sodnem okraju« je poslal volčevke v Ljubljano »Slovenskemu lovskemu društvu«, da jih razstavi. Volčičke si ogleda lahko vsakdo na vrtu hotela »Uniona«. Vstopnina za osebo 1 dinar, za šole (pri skupnem obisku) po 1 K. Vstopnina je določena za sklad zgori navedenega odbora, ki plačuje talije lovcem in sicer za vsakega volka, mladega ali starega po 1000 K. Volkovi so se že po celi Kranjski razpasli in delajo kmetom kakor tudi lovcom velikansko škodo. Tudi ljudem utegnejo postati nevarni. Javni interes zahteva, da se ti roparji zatro, zato se občinstvu priporoča, da si ogleda razstavo, ki je bil odprta danes, 1. junija ob 10. dopoldne.

— Domače črešnje bodo letos srečnejše obrodile in pridejo na trg sredi junija. Treba bo pravočasno poskrbeti, da se prepreči prekuhanje, ki se je lani razpaslo na trgu.

— Samomora. V torek opoldne se je ustrelil s karabinko na klopi glavnega drevoreda v Mariboru podnarednik podčastniške šole Gjurje Tišman. Strel mu je šel skozi leva prsa. Težko ranjenega so prepeljali z rešilnim vozom v vojaško bolnico. Kot vzrok samomora se navaja obsežna ponesrečba. Pred dogodkom sta namreč prišla v vojašnico policijska organa, ki sta zahtevala njegovo aretacijo. Ko je Tišman to zvedel, je vzel karabinko in zbežal. Baje je zapletenih še več drugih v to afero. — Zvečer pa je skočila s starega mostu v Dravo neka ženska, ki je izginila v vodi in se je prikazala šele onstran novega mostu, na katerem je bilo polno ljudi, ki so gledali, kako se bori ženska s smrtjo. Rešila jo pomoč ni bilo od nikoder. Zvedelo se je, da je samomorilka identična z neko 20 do 24 let staro Godlič iz Lajteršberga, ki je bila nazadnje služkinja v bioskopu. Vzrok samomora nesrečna ljubezen.

— Izgnan poljski žid. Pri mariborskem okrožnem sodišču je bil obsojen poljski žid Henrik Grossinger radi napadne policijske prijave na šest dni zapora in na izgon iz naše kraljevine. Zanimivo je, da je dobil ta žid na podlagi napadne prijave takoj stanovanje v Mariboru, kjer je baje uganjal razne nečedne kupčije.

— Avtomobilna zveza Celje — Dobrna se je otvorila. Avto stoji vsak dan na kolodvoru v Celju pri jutranjih in opoldanskih vlakih.

— Na naslov stanovanjske komisije v Murski Soboti. Iz Murske Sobotice nam je došlo tole vprašanje. Kaj se je zgodilo z mnogimi prizivi na poverjeništvu za socialno skrbstvo proti sklepom zgoraj imenovanega naslova? Ali so že poslani kompetentni instanci?

— Smrtna kosa. V Golniku pri Trzinu na Gorenjskem je umrl o dolgoletni boleznin bil v nedeljo pokopan g. Alojzij Andrej, trgovski potnik. Pri vožnji s kolesa je nakopal jetiko, ki je preje tako krepkega moča spravila pod zemljo. Bodi ljubeznjivemu možu ohranjen ljub spomin. — V Tolminu je umrl vpokojeni nadučitelj g. Ferdinand G. bršček, v Ljubljani pa komaj 23letni g. Ante Sivka, visokošolec, sin g. nadučitelja v St. Juriju ob j. ž. — V Ljubljani, v Strelški ulici 22, je umrla g. Elizabeta Kroun. P. v m.

— V Celju je dne 30. maja umrl posestnik v Zalcu Karel Jančič. Pokojnik je bil nemškega mišljenja, da si je bil rodom, kakor že ime kaže, Slovenec. Pogreb je bil danes.

— Zahvala. Po pomoči je izstala spetelna zahvala orkestru Dravske divizije in kapelniku g. dr. Josipu Cerinu, ki ga je osebo vodil, na odličnem sodelovanju ob priliki cvetličnega dneva za Koroško. »Gospodarski Zvon«.

— Zgodba o ljubljanskih malopridnežih. Vpliv kinematografa se izrazito pojavlja pri ljubljanskih malopridnežih. Nedorasla mladina je začela s tatinskimi avanturami. Sedemletna Francka in šestletna Anica S. ste po naročilu svoje matere nesli torbico, v kateri je bilo 150 K denarja, po Tržaški cesti do tobačne tovarne, da počakata v tovarni zaposlenega očeta, ki naj bi potem nakupil raznih živil za dom. Mali dekletci sta korakali proti tovarni, kar ju mahoma ustavi majhen razočanec. Nagovali ju je s samozavestnim naglasom: »Kaj neseta?« Odgovor: »Torbico in denar očetu!« Mladi razočanec, ki se navadno potika po ljubljanski okolici, je prijel za torbico, vzel denar iz nje, pridržal si je 60 K, drugo vrnil in pristavil: »Tu imata orglice in razglednice!« Podaril je njima orglice in na to zbežal proti Rožni dolini. — Po opisu so kmalu policijski organi prijeli mladega 11letnega postopača in brezdomovnika Franca S. Dognali so, da je v družbi s svojim znancom pred dnevi na enak drzen način izmaknil neki mladicarici iz vozička znesek 150 K. Na policiji vprašan, zakaj krade, je mirno odgovoril, da je lačen in da si z ukradenim denarjem kupuje jedila, salami, sladice in da si je kupil tudi »orglice«, katere je potem podaril omenjeni mladi dekletki. Drnježja navihanka pa je bila gletni Slavka, ki je skrivaj odnesla neki gospej Beti na Gosposvetski cesti mnogo zlatnine, katero je potem skrila pri neki verižnici.

— Cirkus Renkow, po svojih proizvajalnih povsod dobro poznan, pride te dni v Ljubljano, kjer bo s svojimi znamenitimi privlačnostmi in predvajanjem nekaj dni nudil občinstvu prijetno razvedrilo. Najbolje šolani material, znameniti jahalni in telovadni umetniki, izborni dresirani konji, vse, kar je zanimalo največja mesta Evrope, vse to bo videti nekaj dni tudi pri nas. Svečana otvoritvena predstava bo v petek, 3. junija ob pol 9. zvečer. V nedeljo dve glasovni predstavi: ob 4. popoldne in pol 9. zvečer. Vstopnice v predprodaji v Dolenčevi trafiki in Prešernovi ulici nasproti glavne pošte. Več na plakatih.

— Vojaški koncert. V četrtek, dne 2. t. m. se vrši ob 8. do 11. zvečer na vrtu hotela »Union« vojaški koncert. Svira godba dravske divizije.

— V nedeljo, 5. junija vsi v Podutik na veliko vrtno veselico, katere se bo vršila pri Albertu Vodniku Podutikom. Amerikanska ženitev, srečolov, godba, ples. Kdor želi zabave, naj pride! — Položnice smo danes priložili vsem onim naročnikom, katerim je potekla naročnina, in prosimo prijazne vpslatve.

Najnovejša poročila. Ultimatum Avstriji.

Jugoslavija zasede vso Koroško in Štajersko!

Dunaj, 31. maja. Dunajski zastopniki male antante so danes nadaljevali pogajanja radi skupnega nastopa Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije v slučaju, da bi se gibanje za priključitev Avstrije k Nemčiji nadaljevalo. Računa se s kolektivnim korakom male antante pri avstrijski vladi. »8 Uhr Abendblatt« poroča, da bo tako velika kakor mala antanta vročila avstrijski vladi kratkodoben ultimatum, v katerem se bo zagrozilo, da bodo izvedene v slučaju, da se na Štajerskem izvede tudi samo privatno glasovanje, sankcije in da se bodo revidirale mirovne pogodbe glede zapadne Ogrske. Obenem bo dobila Jugoslavija mandat, da zasede vso Koroško in Štajersko, Češkoslovaška pa bo skupno z Italijo izvedla posebno vojaško akcijo.

REVIZIJA RAPALLSKE POGODBE.

— Gradec, 31. maja. »Tagespost« javlja iz Trsta, da se vodijo med Italijo in Jugoslavijo tajna pogajanja za revizijo rapallske pogodbe. Vesti o teh pogajanjih so prišle v svet vsled indiskretnosti v italijanskem zunanjem ministertvu. Po tej reviziji bo baje Jugoslavija privolila, da pripadeta Reka in luka Baroš Italiji. (Kolikor smo informirani, ta vest ne odgovarja resnici. Pogajanja se sicer vrše, toda samo glede »skupnega režima« v luki Baroš in na progi Postojna-Reka. Uredništvo.)

TRŽAŠKI FAŠISTOVSKI POSLANCI V RIMU RADI BAROŠKEGA VPRAŠANJA.

— Rim, 31. maja. Prispeli so vsi trije fašistovski poslanci iz Trsta Benelli, Giunta in Suvich. Glavni povod za njihov prihod je, kakor pišejo listi, vprašanje baroškega pristanišča. V Trstu se je razširila vest, da hoče Italija evakuirati Sušak, Delto in pristanišče še pred otvoritvijo poslanske zbornice. »Poslanci so pripravljeni na energično akcijo, da preprečijo katastrofo za Trst, Reko in ves italijanski narod.« Tako narekujejo fašistovski poslanci listom svoj namen, zbog katerega so prišli semkaj.

PRED NOVO KOALICIJSKO VLADO NA REKI.

— Reka, 31. maja. Vrnili se je župan dr. Bellasich, ki se je mudil v Rimu v svrhu, da bi se dosegel med italijanskimi strankami na Reki sporazum za definitivno rešitev notranje krize. Poroča se, da sta bili v petek in soboto v Rimu dve dolgi seji za sestavo koalicijske vlade s programom pomirjenja reškega prebivalstva in vzpostavitve reda. Sedaj se vrše razgovori in pogajanja. Vsa stvar pa je preveč naprjena proti Zanelli in tako ni pravega upanja na povoljen uspeh.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sreda, 1. junija: Kozarec vode. Red D. Četrtek, 2. junija: Elga. Po znižanih cenah. Izven. Petek, 3. junija: Kozarec vode. Red A. Sobota, 4. junija: Kozarec vode. Red B. Nedelja, 5. junija: Elga. Red D. Ponedeljek, 6. junija: Kozarec vode. Red C.

Opera:

Sreda, 1. junija: Zlatorog. Red A. Četrtek, 2. junija: Vaška šola. Pierotin pajčolan. Red D. Petek, 3. junija: Tosca. Red C. Sobota, 4. junija: Carmen. Red D. Nedelja, 5. junija: Vaška šola. Pierotin pajčolan. Red B. Ponedeljek, 6. junija: Zaprt.

Sokolstvo.

— Otvoritev Sokolskega doma na Viču se vrši v nedeljo, dne 5. junija t. l. Ker je to ena izmed prvih enakih prireditev v združen domovini, bodi dolžnost vsakemu zavednemu Slovencu, da se je udeleži. Glavne točke sporeda so: ob 8. jutraj odhod br. društev izpred Narodnega doma v Ljubljani, ob 9. slavnostna otvoritev doma, popoldne ob pol 4. javna telovadba, po telovadbi vrtna veselica s srečolovom i. dr. Pri telovadbi in veselici svira vojaška godba. Torej v nedeljo vsi na Vič.

Društvene vesti.

— Produktivna zadruga čevljar-skih mojstrov za Slovenijo v Ljubljani in Čevljarica zadruga za Ljubljano in okolico vabi g. žlane, ki se nameravajo udeležiti velesejmskega dela, v nedeljo, dne 5. junija točno ob 10. popoldne v restavracijo Narodnega doma. K temu sestanku se vabijo vse obstoječe organizacije in zadruga v Sloveniji, ki so bile svoječasno že pisмено obveščene, da pošljejo vsaj po enega delegata.

Turistika in sport.

— Nogometne prvenstvene tekme 5. t. m. Primorje rez. : Jadran rez. ob 9. na prostoru Sparte, sodnik g. Jerla; Primorje : Jadran ob pol 17. na prostoru Ilirije, sodnik g. Kramaršič; Hermes : Akademiki ob 18. na prostoru Sparte, sodnik g. Hus. — L. N. P.

pogajanj. Nered in notranja negotovost prinašata Reki vsak dan večjo škodo.

SPORAZUM NA REKI.

— Reka, 31. maja. Vse tri stranke Reke so se zedinile in bodo stvorile koalicijsko vlado. Zanella bo ostal izven te vlade. Nacionalno časopisje z velikim navdušenjem pozdravlja ta korak, trdeč, da je to edina možnost, ki vodi k svobodnemu in uspešnemu razvoju italijanstva Reke.

MANIFESTACIJE VSLED IZIDA GLASOVANJA NA SOLNOGRAŠKEM V GRADCU.

— d Gradec, 31. maja. (Dun. kor. ur.) Zveza Nemcev iz Rajha in Südmarka sta nocoj na Freiheitsplatzu ob velikanski udeležbi priredili manifestacijo v znak veselja nad izidom salzburskega glasovanja za priključitev in nad izidom današnje seje štajerskega deželnega zbora. Govorili so govorniki različnih strank. Med živahnim odbravanjem se je sklenilo poslati Tirolcem in Salzburški brzojavne pozdrave. Po zborovanju se je razvil po mestu sprevod z bakljami, ki je korakal pred nemški konzulat, kjer so se pele narodne pesmi.

ODLIKOVANJE PAŠIČA.

— d Bnoograd, 1. junija. Češki poslanik Kalina je včeraj posetil ministrskega predsednika Nikolo Pašiča in mu izročil vojni križec, s katerim ga je odlikoval predsednik češkoslovaške republike Masaryk.

KRIZA V POLJSKI VLADI.

— d Pariz, 31. maja. Predsednik maršal Pilsudski je odklonil demisijsko kabineta Witos in temu naročil, naj znova prične pogajanja za zasedbo onih ministrskih mest, ki sedaj niso zasedena. Witos je sklical danes ministrski svet, ki pa ni rodil pozitivnega uspeha in se bodo posvetovanja in pogajanja nadaljevala jutri.

ANGLIJA NASTOPI PROTI TURČIJI.

— London, 31. maja. Vsled uporne zadržanosti turške vlade v Angori je sklenila angleška vlada, da opusti dosedanje nevtralnno držanje v turško-grškem sporu. Računati je v kratkem na energične skupne korake Anglije in Grške napram Turčiji.

Gospodarske vesti.

— d Zagreb, 31. maja. Devize: Berlin 211—212, Budimpešta 51.10—51.50, Italija 692—694, London 512—514, Novi Jork kabel 130.50—0, ček 129.50 do 130.50, Pariz 1090—1094, Praga 191.50 do 192.50, Švica 2280—2310, Dunaj 22.55 do 22.60. Valute: dolarji 128—129, avstrijske krone 23—23.50, carski rublji 37—40, češkoslovaške krone 196—198, francoski franki 1085—1095, napoleon-dori 440—445, nemške marke 215—217, leji 0—224, suverei 492—0, italijanske lire 682.50—0.

— d Beograd, 31. maja. Devize: London 128—128.75, Pariz 267—268, Novi Jork 23.20—32.50, Zeneva 570 do 575, Solun 185—195, Rim 172.50—173, Praga 47—47.50, Dunaj 5.60—5.65, Berlin 52—52.50. Valute: francoski franki 265—270, dolarji 31.40—32, italijanske lire 169—170, romunski leji 55.50—56, bolgarski levi 38.25—40, češkoslovaške krone 47—47.50, nemške marke 54—54.50, avstrijske krone 5.85 do 5.95, napoleon-dori 108.25—108.75, 20 dinarjev v zlatu 22—22.40.

— d Dunaj, 31. maja. Devize: Amsterdam 20.700—20.800, Zagreb 449 do 458, Beograd 1790—1810, Berlin 957 do 963, Budimpešta 252.50—255.50, Bukarešta 980—990, London 2340—2360, Milan 3130—3150, Novi Jork 608—612, Pariz 4950—4990, Praga 864—870, Varšava 5550—0, Curih 10.475—10.525. Valute: Ameriški dolarji 602—606, bolgarski levi 687.50—697.50, nemške marke 957—963, angleški funti 2320—2340, francoski franki 4930—4970, holandski goldinarji 20.600—20.700, italijanske lire 8125—8145, jugoslov. dinarji 1784 do 1804, poljske marke 57.25—59.25, romunski leji 972.50—982.50, švicarski franki 10.425—10.475, češkoslovaške krone 864—870.

— d Curih, 31. maja. Devize: Berlin 9.10, Holandija 197, New York 574, London 22.23, Pariz 47.35, Milan 28.85, Bruselj 47.35, Kodanji 101.50, Stockholm 131.25, Kristianija 88, Madrid 74.50, Buenos Aires 182.50, Praga 8.35, Varšava 0.55, Zagreb 4.30, Budimpešta 2.45, Bukarešta 9.40, Dunaj 1.35, avstrijske krone 1.03.

— g Nove trošarine in nove takse. Na seji ožjega finančnega sveta se je razpravljalo o načrtu o novi trošarini in o novih takсах. Po tem načrtu so uvedene nove takse predvsem na prvorazredne dedščine, potem na plakate in na oglase v časopisju itd. Višina teh taks je precej različna in se ravna

po vrsti od 10 par do 5 dinarjev. Od dosedanjih taks so ukinitve samo takse na mineralne vode. Kar se tiče trošarine, tozadevne navedbe niso veliko izpremenjene. Predlogi o trošarini so bili v seji sprejeti brez ugovarjanja. Glede naredb z ozirom na takse časopisnih oglasov se še ni končnoveljavno sklenilo in bo o tem odločal ministrski svet. Ta naredba se ne vstavi v finančni zakon, ampak v cikel zakonskih naredb.

— g Zopet velik uspeh naše industrije. Tvornici cigaretnog papirja i tulajaka »Golub« d. d. v Zagrebu se je posrečilo, kupiti velike količine francoskega tvornice cigaretnog papirja Smith - Menyer na Sušaku. Ista je opremljena z najmodernejšimi stroji ter je niti največje francoske tvrdke te stroke nikakor ne morejo prekositi. To podjetje, ki je na ta način prešlo v domačo last, je v stanju, brez vsake težkoče izvrševati svoje izdelke iz prvovrstnega materiala in prekositi glede kvalitete in cene vsako zunanjo konkurenco. Tvornica je jako razširjena in zamore ne samo ugoditi vsem zahtevam glede domače potrebe, ampak tudi delati za izvoz.

Ljubljanska porota.

— Rodbinska tragedija. Popoldne ob 4. se je včeraj 31. maja nadaljevala porotna razprava proti Francetu Baragi. Po prečitani obtožnici predsednik Regally obtožencu: »Ali se čutite krivega?« — Obtoženi Baraga: »Ne! Se ne spominjam!« V nadaljnjem zaslišanju se je zagovarjal na popolno pijanost. Po prepriju je odšel k Te-reziji Zgone Drugi dan je zvedel, kaj se je zgodilo. Odšel sem z doma in taval okrog po gozdovih. V soboto 29. januarja se je javil sam orožnikom v Vel. Laščah, ko mu je bil zdravnik dr. Raznožnik poljski nesrečo. Oče mu je v oporoki volil 25.000 K dote.

Zaslihanje prič. V tem tragičnem procesu je bilo zaslišanih 12 prič. Vse so drastično opisale podrobnosti rodbinske nesreče. — Priča Ladislav Marinič pravi, da so v ponedeljek kritičnega dne pili. Rekel je med drugim: »Bil je zmeden in pijan, da sploh ni vedel, kje je!« — Priča Marija Krašovec izpove in opisuje nekatere momente, kako je bil pijan in kaj se je z očetom zgodilo. Vsi so klicali: »Nesreča se je zgodila!« Oče je pozneje tožil: »Me boli!« Drugo jutro je priča vprašala obtoženco: »Nič ne veš, kaj se je z očetom zgodilo!« Odgovoril je: »Jaz se očeta videl nisem! Nič ne vem!« Obtožencova sestra Alojzija Baraga je izpovedala točno o vseh momentih, ki so se odigrali na dvorišču in kako se je dogodila nesreča. Na dvorišču so prišli oče od Zgonev in vzkliknili: »Kam te hudič nese?« Oče je prijel za poleno in ga zagnal proti sinu. Z drugim ga je zadel v čelo. Oče in France sta skočila skupaj. Oče so ga vrgli na tla. Najprej so bil oče na vrhu, pozneje France. Priča Ivan Baraga opisuje nesrečni prepri slično kot sestra, pripomni, da je volil oče na smrtni postelji 25.000 K dote.

Izpoved očeta. Predsednik Regally je na to prečital sodni zapisnik o zapriseženih izpovedih nesrečnega očeta. Oče, na smrtni postelji je mirno izpovedal vse okolnosti, kako je nastal prepri. Pravi: »Okoli 17. ure je prišel moj sin France Baraga pijan domov.« Opisuje, zakaj je nastal med njim in sinom prepri. Po končanem prepriju je oče začutil bolečine v trebuhu, zapazil je rano, črevo mu je lezlo ven.

Sodna izvedenca dr. Tičar in dr. Lesjak sta podala zdravniško mnenje, da je smrt nastala vsled vnetja trebušne mrene, povzročene po infekciji črev. Kedaj je ta infekcija nastala, tega z gotovostjo ne moreta določiti. Ko so bile zaslišane še ostale priče, sta zdravnik sodna izvedenca dr. Tičar in dr. Lesjak podala izvid glede popolne pijanosti, s katero se zagovarja obtoženc. Dr. Tičar je obirno razpravljalo o vplivu alkohola na obtoženco, poudarjajoč, da se pri obtoženci preje pojavilo duševni, kot pa telesni znaki alkohola. Nevednost ravnanja je bistveni znak nezvesti dejanja prejšnjega dne. Ne more se pa izključiti na podlagi izpovedbe prič neodgovornost obtožencova.

Med državnim pravnikom dr. Ogo-reutzom in izvedencem je došlo do zanimive znanstvene debate. Slični izvid je podal tudi dr. Lesjak. Po govori državnega pravdnika in zagovornika ter zaključnem pregledu predsednika so porotniki z 11 glasovi potrdili krivdoreka je bil France Baraga obsojen na pet let težke ječe zaradi hudodelstva uboja bližnjega sorodstva. Obsojenec je kazen sprejel.

— Konjski tat. Ivan Pivk, 20letni tihotapec, je 7. svečana letos ponoči od-peljal iz hleva posestnika Ivana Rozmana na Vrdencu pri Vrhniki črna, 16.000 K vrednega konja, ter ga odvedel čez tedanje demarkacijsko črto v Godo-viž h kmetu »Medvedec«, kjer ga je prodal za 2700 lir. Denar je Pivk shranil doma pri svoji materi, skrnil ga je šivalni stroj, od koder pa ga je pozneje iz-maknil neki tat Jasenovec. Pred današnjo poroto je bil Ivan Pivk obsojen na 15 mesecev težke ječe.

— Usodepolna avtomobilna vožnja in koroški plebisit. Danes ob pol 12. popoldne se je pričela porotna razprava proti: a) nekaznovanemu delo-vodji Rudolfu Martinu in b) nekaznovanemu šoferju Ivanu Keržiču, oba iz Ljubljane. — Ob sta obtožena, da sta dne 26. februarja t. l. med avtomobilsko vožnjo iz Tržiča v Ljubljano vzel trgovcu Josipu Renku iz Boroveli listnino, vsebujočo 29.400 jK in 11.000 a.-o. K. Obtožena tatvino priznavata, zagovarjata pa se, da sta bila premetena po pitju. Rudolf Martine jo v novembru 1920 na Jesenicah pone-veril v šrambo prevzete svilnate tra-

kove v vrednosti 26.000 K. Te trakove mu je izročil koroški trgovec Val. Kemetter, ki je dobil za črna plebisita od borovelskega glavarstva dovoljenje za carine prosti izvoz v Jugoslavijo. Martine, rojen v Kotmarivsi na Koroškem, je pred razpravo izjavil: »Ich kann nicht slovenisch!« Razprava traja še dalje.

2. državna razredna loterija

Prvo žrebanje

15. in 16. julija t. l.

5 premij!

100.000 srečk = 50.000 dobitkov

Absolutna sigurnost in državno jamstvo.

V teku pet mesecev izžrebalo se bude

69.160.000 K

brez vsakega odbitka v gotovem denarju.

Z eno srečko se more dobiti

4 milijone kron, 2 milijona 400.000, 1 mil. 600.000, 800.000, 600.000, 400.000, 320.000, 280.000, 240.000, 200.000, 160.000, 120.000, 80.000 i. t. d.

Priporočamo sledeče, še neprodane srečke na izbiro

52951	52963	53000
58852	58860	58900
64951	64970	64992
65000	67117	67133
67150	69354	69360
—	71801	—

Cena srečk za vsako izbiro:

Cela srečka Dinarjev 48— ali kron 192—	Polovica srečke Dinarjev 24— ali kron 96—
Četrtnina srečke Dinarjev 12— ali kron 48—	Osmina srečke Dinarjev 6— ali kron 24—

Listo dobitkov brez odlašanja takoj po vsakem žrebanju! Hitra in točna postrežba.

Naročile iz cele države nasloviti na uradno Glavno kolekturo državne razredne loterije.

Mednarodna banka d. d.

(Oddelček razredne loterije)

Zagreb,

Nikoličeva ulica 7, Gajeva ulica 8.

Telefon 11—10 in 23—98.

Naročbe se izvršujejo samo za naprej poslani denar.

Narodna obrana.

zahtevajo od centralne vlade v Beogradu, da se pri event. diplomatskih pogajanjih pod nobenim pogojem ne zadovolji z Dravo kot našo severno mejo na Koroškem, ampak da vlada zahteva vse ono ozemlje, kjer je že od nekdaj bival naš rod. Gospodarsko polje mora biti jugoslovensko! 2.) Glede luke Baroš, ki nam itak pripada glasom rapsalske pogodbe, zahtevamo, da se centralna vlada ne spušča v prav nobena tozadevna pogajanja z Italijo! Upamo, da bo novoustanovljeno društvo kljub velikemu številu drugih društev v našem malem trgu dobro uspevalo. Poraz italijanizma povodom zadnjih volitev v naši solni Primorski nam ylava novo moč do dela!

— Ustanovitev Jugoslovanske Matice na Vranskem. Dne 21. m. m. se je vršil v našem trgu ob obilni udeležbi tržačanov s pomočjo narodnega bojevnika in trpina g. L. iz Celja ustanovni občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice na Vranskem. Po otvoritvenem govoru g. Jakšeta je povzel besedo g. L. kateri je v lepih in jednatih besedah opisal na kratko zgodovino Slovanov, njih pravice ter krepko ožgossal ostudni pohlep italijanskega imperijalizma po naši sveti zemlji. Nato je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: g.

Filip Kulterer, tajnik: g. Zvonimir Koblar, blagajničarka: ga. Zinka Vrabl; odborniki: g. Franc Irgl, g. Anton Grafenauer, ga. Anica dr. Berkova; namest. odb.: g. Josip Kladnik, gđ. Ivanka Ripl, g. Anton Matelič. Končno sta bili sprejeti sledeči resoluciji med živahnim odobravanjem navzočih: 1.) Slovenci, zbrani na ustanovnem obnem zboru Jugoslov. Matice na Vranskem,

Raznoterosti.

• **Drzni roparji.** V Cikagi je vdrl v garderobo nekega kabareta 5 roparjev in prisililo navzoče pevke in plesalke, da so jim izročili denar in nakit, ki so ga imele pri sebi. Odnosil so za več kot 10.000 dolarjev denarja in draguljev.

• **Analfabeti v češkoslovaški vojski.** Po ravnokar izdani statistiki je v češkoslovaški vojski samo 2,5% analfabetov. Pri vseh četah, kjer se nahajajo analfabeti so se osnovali posebni tečaji, kjer se uče analfabeti čitati in pisati.

• **Cene v Rusiji.** Po poročilih iz Rusije tamkaj draginja silno narašča. Za navadno obleko se zahteva najmanj pol milijona, za par čevljev pa 200.000 rubljev.

• **Stroj za saditev las.** Amerikanski listi prinašajo vest, da je dr. James Thompson v New Yorku izumil stroj, s katerim se z elektriko zasadi na plešaste glave nove

lase. V bližni bodočnosti se bodo baje izvedli v nekem klubu prvi poskusi. Najprej bo svečanosten banket, nato pa se bodo vršili poskusi na osemih glavah plešcev. Stroj posadi 100 las na minuto in ker je na človeški glavi od 20.000 do 30.000 las, bo v kakih treh urah pokrita glava najpopolnejšega plešca z bujnim lasmi. Razdelile se bodo nagrade za najlepšo plešo, pa tudi nagrade za najboljšo frizuro po nasladi. Ali so potrebne žrtve za ta eksperiment že našli, ameriški listi ne povedo.

• **Orgije avijatik.** Zadnje čase vzbujala v Berlinu veliko senzacijo aretacija znane avijatke Emila Hanina, v Nemčiji naturaliziranega Alžacana, ki je za časa vojne igral med nemškimi avijatikami veliko vlogo. Jeanin je bil aretiran v trenutku, ko je bila pri njem neka loletna hčerka poznega bogatega berlinskega veleindustrijalca, s katero je imel ljubavno razmerje. To dekle je dovajala avijatiku razne nedoraste devojke v njegovo luksurijsno stanovanje in so se tamkaj dan za dnem odigravale prave orgije. Vsaka od teh mladih deklet se je morala zakleti, da ne bo nikdar pravila, kaj se vse godi v tem stanovanju. Mnoge svojih priseg niso držale, pa je prišlo včasih do burnih scen v stanovanju avijatke, ko so prišli k njemu stariši deklet. Po večini stariši niso hoteli prijaviti sramote svojih hčerk policiji, a je končno le prišlo vse na dan.

• **Obsojeni starinarji.** Iz Gradca poročajo: Dne 2. maja je stalo pred tukajšnjim deželnim sodiščem 25 graških starinarjev, obtoženih radi veriženja. Dogladno se je, da so pri javnih dražbah tvorili posebno družbo, ki je onemogala privatnim kupcem licitacijo, tako, da so vsi licitirani predmeti ostali v rokah te družbe po zelo nizkih cenah. Po končani javni dražbi se je vršila vedno v kaki gostilni privatna dražba in se je čisti dobiček razdelil med članke te družbe, 18 starinarjev je bilo obsojenih na 1 do 6 tednov zapora in na globo 8000 do 10.000 kron, ostali so bili oproščeni.

Poizvedba.

— Privesek k verižici, grb, z napisom »Zorman 1910« se je izgubil v ponedeljek zvečer. Najditelj naj ga odda proti nagradi v operi.

— **Najdena verižica.** V »Narodni kavarni« se je našla v soboto zvečer srebrna verižica z dvema obeskom. Dobi se tam pri blagajni.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Kupim

velike množine bukovih osušenih vr. — Takojšnje ponudbe na L. Novak, Ljubljana, Dunajska cesta 6/III. 3733

Strešna lepenka

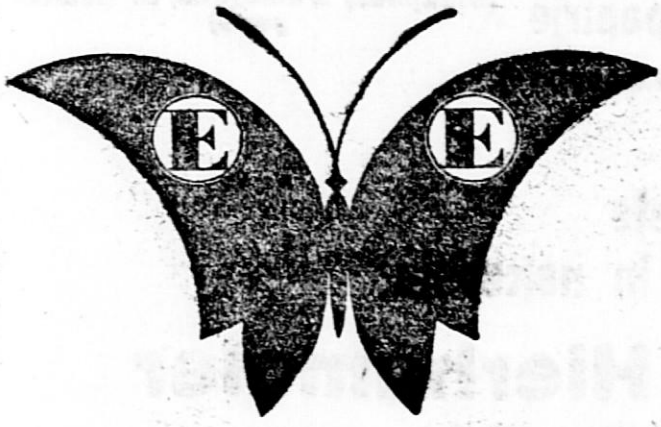
Iz prvega vira. Izborno opremljena, vseh debelosti, točno dobavno. Tudi strešni lak in karbolini. Weber-Falckenberg, Achau bei Wien, tvornice strešne lepene in katranovih proizvodov z lastnimi velikimi destilacijami. 3758

Amerikanci

in vsi oni, ki želijo svoj denar plodno naložiti pozor! — Na prodaj je 90 oravov smrekovega gozda, krasna rast, tridesetletni strokovnjaški nasad. Iztov ugoden, železnica v obližju. — Zglasila pod št. 3728* na upravn. Sl. Nar. nakup gozda/3728* na upravn. Sl. Nar.

Lokomobile

prevozne, 12/16 PS se ceno prodajo. Ogledajo se pri A. Molk, Ljubljana, Vojaška ul. 10 (v mlekarji za belgijsko vojašnico). 3749

Samo eno toaletno milo je z znamko „ELIDA“ in to je splošno znano. To milo očara svoje ljubitelje.

„ELIDA“ - toaletno milo

je izvanredno nežno, popolnoma čisto in nevtravno ter se krasno peni. Po umivanju z ELIDA-milom diši koža še dolgo, postane nežna in rožnata.

Milo ceneje!

Dobavim dobro milo (kokosovo), ki se močno peni za jugosl. kron 9 za kg za polizkušnjo v zabojčkih po 10 kg, sko dobim denar naprej. Grosisti in razpečevalci naj zahtevajo polizkušnjo pošiljatev s specialno ponudbo. — Seifenfabrik H. PARNES, Wien VI., Gumpendorferstrasse Nro. 109. Telefon No. 880/II. Brzjavni: PRO-GEPA, Wien. 3757

Prodaja se dobro ohranjen športni otroški voziček. Slov. Naroda. 3734

Prodaja se spalna in jedilna soba, skoraj nova, knjige in kuhinjska oprema itd. Ogleda se četrtek in petek od 2 — 8 ure. Rimska c. 9. pritičje

Lepo drobno morsko travo „Alger“ za modroce v večji in manjših množinah, posteljne vložke, posteljne vzmeti i.t.d. nudi po znižani cenit železnina A. Šušnik. Ljubljana, Zaloška c. 21. 3744

Zamenja se stanovanje v Trstu s primeralim v Ljubljani. Poizve se v Komenskega 3740

Trgovski lokal! Vzemem v najem v Ljubljani na prometni ulici proti primerni odstopnini, istočasno se vzame tudi stanovanje 2 — 3 sob in kuhinje. Pripravljen sem vzeti pod ugodnimi pogoji celo poslojpe v najem ali pa kupim. Ponudbe poslati je na upravn. Slov. Naroda pod „Poslojpe/3738“

Stavbene parcele

prilpavne za tovarniško podjetje, tik državne železnice v Ljubljani, so na prodaj. Vpraša se na poštni predal 3. Ljubljana. 3746

Zenitna ponudba!

Mladenič, 32 let star, zdrav in močan, poseduje 250.000 kron, išče gospodino ali vdovo od 25 do 30 let staro, brez otrok, zdravo, pošteno, tudi na deželi z majhnim posestvom. Slika in naslov pod „Jakob/3747“ na upravn. Slov. Naroda. 3747

Dekla

za hišne in poljske posle se išče. Imeti mora dovolj lastne obleke in držati na snago. Oskrba dobra, plača 400 — 500 K mesečno, nedelja prosta. Naslov pove anončna ekspedicijska Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3745

Prodaja se stavbena parcela

v Ljubljanskem predmestju, 5 minut od železniške postaje, poleg glavne ceste, 30 minut od ljubljanske glavne pošte. Pripravna za večjo stavbo in za vsako obrt. Naslov se poizve pri upravn. Slov. Naroda. 3759

Tovarna olja in firmeža

Zabret & Komp.

Britof pri Kranju (Slovenija) Skladišče: Beograd. Skladišče: Novi sad.

Proizvaja jedilno laneno olje, tehnično laneno olje, prama laneni firmeži, lanene tropine in druge vrste oljnih izdelkov.

Brzjavni: Zabret, Kranj. Slov. Naroda.

Jugoslovansko napredno akademsko društvo „Jadran“ naznanja, da je njegov zaveden in poštvoalen član, tovariš

ANTE SIVKA

cand. juris

v torek, dne 31. maja t. l. preminul.

Nepozaben mu spomin!

V LJUBLJANI, dne 31. maja 1921.

Vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naš ljubljani stric, gospod

Ferdinand Gabršček

nadučitelj v pokoju

po kratki bolezni dne 31. maja 1921 preminul.

TOLMIN, dne 31. marca 1921.

Žalujoči ostali.

Zelim dobrega pouka na klavir. Cenjene ponudbe pod „Začetnica 3730“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 3730

Pekarijo,

dobro išče vzajem takoj v najem. — Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 3731

Kuharica

perfektna, dobra gospodinja, se takoj sprejme. Plača in oskrba prvovrstna. Istotam se sprejme tudi pridna sobarica. One, ki znajo vsaj nekaj šivati, imajo prednost. Ponudbe naj se naslove na „Ljubljana, poštni predal št. 79.“ 3742

Krepka deklica

se sprejme takoj samo čez dan k enoletnem otroku. Schuster, Nunska ul. 8.

Iščem

izdelovalce zobotrebcev

Ponudbe z vzorci na naslov PROKOP KROUPA, Praha, Král. Vinohrady, Jangmannova tř. 31, Československá. 2977

Klavirje

uporabljajo in posreduje solistno in točno ter gre tudi na deželo. Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Hitra strojepiska

obnem popolnoma zmožna slovenske in nemške stenografije, se proti dobri plači takoj sprejme. Naslov se poizve v upravn. Slov. Naroda. 3736

Samostojen, dobro izveščen

kuhar

za kuhanje kreme za čevlje se takoj sprejme. Ponudbe z navedbo rodinskih razmer in zahtev plače na Braća Steinitz, Karlova. 3719

V svojem in v imenu sorodnikov naznanjam žalostno vest, da je preminul po dolgi bolezni moj ljubljani brat

Alojzij Andrée

trgovski potnik

v zdravilišču Golnik na Gorenjskem 27. t. m., star 44 let.

Pogreb pokojnega se je vršil v nedeljo ob 4. pop. iz Golnika na pokopališče v Križah.

Najtoplejšje se zahvaljujem vsem, ki so čutili z menoj prebridko izgubo in spremili pokojnega na zadnji poti, posebno pa upraviteljstvu in bolnikom na Golniku in preč. duhovščini v Križah.

LJUBLJANA, 31. maja 1921.

Prof. Leop. Andrée, brat, — Leopoldina Andrée roj. Pureber, svakinja, — Slavko, Leopold, Marjan, nečaki.

Brez posebnega obvestila.

Pretužnega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob 10. uri dopoldne po kratki in mučni bolezni umrl v javni bolnici v Ljubljani najin edini, iskrenoljubljani sin

Tonček Sivka

cand. juris

v starosti 23 let.

Telesni ostanki dragega pokojnika se prepeljejo v St. Juri ob juž. žel., kjer bo v petek, dne 3. junija t. l. ob 9. uri zjutraj pogreb na domače pokopališče.

Št. Juri ob juž. žel., dne 31. maja 1921.

Žalujoča roditelja:

Anton Sivka, nadučitelj, oče. Josipina Sivka, nadučiteljeva soproga, mati.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice:

Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Telef. šte. 261 in 413.

Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica

K 50.000.000.

Rezervni zakladi

45.000.000

Vplačana delniška glavica
K 30.000.000—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567

Čekovni račun 12205

Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

BAKULA (Holzstabe-webe) **TRSTJE**
za stropne in stene izdelujem z najmo-
dnejšimi stroji ter dobavljam takoj v
vsaki množini najceneje

Jos. R. Puh,
Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513.

Inženir-arhitekt
bi stopil početkom julija t. l. v prakso
pri stavbnem podjetju v mestu ali na
deželi. Ponudbe pod „Inženir/3689“ na
uprav. Slov. Naroda. 3689

**Priporoča se prvovrstni
ateljije**
za črkoslikarstvo
Filip Pristou
Ljubljana, „Hotel Malič“. 2930

DRVA
Kupim veliko množino bu-
kovih drv za kurjavo.
Ponudbe s ceno pod „N. G. 118.“ na
uprav. Slov. Naroda. 3752

Solidna dama išče sobo s hrano ali
samostojni gospe, ki reflektira na druž-
bo. Ponudbe pod „Dama 3717“ na upr.
Slovenskega Naroda. 3717

Dva večja delavca
za izdelavljanje **gamaš**, prve vrste
sili, dobila trajno nameščenje. Plača po
dogovoru. Dopisi na trdiko Dragutin
Weiss, Bjelovar. 3721

Prodajalka,
le dobra moč, se takoj **spojimo** proti
dobri plači. Ponudbe na upravo Slov.
Naroda ako možno s fotografijo pod
„Prodajalka/3578.“ 3578

Špedicijska firma
Ludovik Ševar,
vd. na Rakeku izvršuje točno in najhit-
reje vse v to stroko spadajoče posle,
tudi **ocarinenje**. 2535

Trstje za stropne izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4— pri
večjih naročilih znaten popust. Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo. 26

**Za takojšen nastop iščeva knji-
govodkinjo,** z daljšo prakso.
Potrebno je znanje
stenografije, strojepisa, slovenskega,
nemškega in italijanskega jezika. Hrana
in stanovanje v hiši. **Jos. Terpin**
& komp., Rakek. 3682

Dvokolesa,
malo rabljena, 6 komadov se po izredno
nizki ceni prodajo. **Glince št. 90,**
Sterniša. 3637

**Kupi se lahek enovprežni
VOZ**
eventualno tudi za dvoprežno vožnjo,
nov ali rabljen, vendar v brezhibnem
stanju. Ponudbe na upravo Slov. Na-
roda pod „voz/3612“. 3612

Na prodaj
1800 vreč za cement, papirnatih,
1200 iz jute,
vse v dobrem stanju.
Ponudbe na gradbeno podjetje. Br.
Redlich & Berger, Dol. Logatec

**iščem
zobotehniko - asistenta**
prvovrstno moč, kateri je popolnoma
zmožen operativnega dela z zlatom in
kavčukom, plača po dogovoru. **Hinko**
Kadrnika, dentista, Turja, Ju-
goslavlja. 3679

Borzna naročila efektura najpovoljnejše
Banka i mjenjačnica
L. KOHN I DRUG, ZAGREB, PRERADOVIČEVA 2.
Telefon: 23-88. **Brzjavlj: Kohnbanka.**

**Sezonska razprodaja ženskih slamni-
kov** nakitenih od 150 kron, cvetlice,
obtakne (gesteki) pri modistki
Ivanti Schiller, Kongresni trg 6.

G. F. Jurasek
uglaševalec glasovirjev
v Ljubljani
Wolfova 12.

Izvršujem ugaševanja ter popravila gla-
sovirjev in harmonijev specijalno strokov-
no, točno in ceno.
Štepar (ica),
gornjih čevljskih delov, popolnoma iz-
vežbana, se išče za večjo obrt v večjem
industrijskem kraju. Stanovanje in do-
bra hrana v hiši, plača po dogovoru in
sposobnosti, stalna služba. Ponudbe
pod „Vestnost 3681“ na upravo Slov.
Naroda. 3681

Proda se v Dravogradu, Koroško:
enonadstropna hiša z zemljiščem, pose-
stvo, veliko 70 orolov, hiša s hotelom,
gostilno, trgovino in gospodarstvom.
Več pove: **O. Grisogono, Dravo-**
grad. 3686

Drogerija

v zvezi z damskim in moškim frizirnim salonom, dokazano prav
dobro idoča, ležeča na glavni cesti, obstoječa iz treh velikih lokalov
v večjem mestu Vojvodine se radi rodbinskih razmer prodaja ali
odstopi. Ponudbe pod „Drogerija 3729“ na upravo Slov. Naroda.

Naznanilo.

Br. sokolskim društvom naznanjam, da imam v zalogi vse sokolske po-
trebščine po predpisih Jug. Sokol. Saveza za člane, članice in ves naraščaj:
kroje, telovadne obleke, čevlje itd. Cenik na zahtevo zastoj. Prosim
pa br. društva pri vseh naročilih poslati denar naprej.

P. Capuder, Vidovdanska cesta 2
(prej Radeckega cesta).

Svetlobno pavzne papirje (Slaupaus, Weisspau, u. Braun-
pau)
Pavzne papirje (Pauspapier)
Risalne papirje
Pisarniške predmete
dobavlja najbolje in najceneje

Franz Hierhammer

Wien, XVII Rötterg. 8. Brzjavlj: Hierhammer Wien Hernals.

Amoniak tekući i bez primjese

u mjedenim bocama neto 20 kg za **HLADIONE**, —
PIVOVARE, — **TVORNICE LEDA i. t. d.** od-
mah dobavivo. — Tražite specialne ponude

„ORIENT“ Chemische Industrie und Handels A. G.
Wien I., Fleischmarkt 1. Brzjavlj: „Orindus Wien“.

Nogavice

z znamko „ključ“ in brez nje
pri Tvornici čarapa, Sarajevo
Samo na veliko! Cenik zastoj.
Par nogavic znamke „ključ“ tra-
ja kakor 4 pare drugih.

Pozor, trgovci s klobuki!
Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej
imam v veliki zalogi; tudi lepe velourne
klobuke. **Franjo Gerar, tovarnar v**
Stobu, pošta Domžale. Tovarna je
oddaljena 7 minut od postaje Domžale
Cene primerno nizke, postrežba točna

KRISTALUM d. d., Zagreb,

veleprodaja stakla i porculana

Boškovičeva ul. br. 26.

Tel. br. 6-70.

preporuča svoje bogato skladište staklene i porculanske robe. Raspolože u svako doba sa
proizvodnjama iz prvovrstnih čeških tvornica kao i što i sa svim vrstima stakla za ure-
zivanje te gradjevne svrhe. — Preuzima narudžbe za takozvane „KOMBINIRANE VAGONE“
sa skladišta i izravno iz tvornica uz dnevne tvorničke cijene. — Izvolite zatražiti cijenike!

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.

Podružnice: **Djarkovo, Maribor, Sombor, Split.** Ekspozitura: **Bled.**

VABILO

na

subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavica

od 8.000.000 na 24.000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16.000.000 kron

se daje na javno subskripcijo:

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 K nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo predpravo, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu 520— tel quel.
- 2.) Ev. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one podpisovalce, ki nimajo pravice opcije.
- 3.) Subskripcijska mesta so:
Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska besta 38.
Podružnica Zadružne gospodarske banke v Djarkovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozituri na Bledu.
Sveopća zanatlijska banka d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karlovcu.
- 4.) Subskripcija traja od 1. junija do inkl. 30. junija t. l.
- 5.) Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v ozir.
- 6.) Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opcijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna potrdila o dodelitvi delnic 1. oziroma 2. emisije.
- 7.) Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridržuje upravni svet.
- 8.) Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921 in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.
- 9.) Vsakemu subskribentu bo izdala Zadružna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku. Po do-
delitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Začasna potrdila se kasneje zamenjajo
za originalne delnice.
- 10.) Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti delnice ali ne v subskribirani višini, se vrne tozadevni znesek oz. prebitek 15. julija 1921.
- 11.) Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov
rezervnemu zakladu.

V LJUBLJANI, meseca maja 1921.

Upravni svet Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.